

El darrer gran èxit (?) del gegant Primo Carnera

Reggie Meen era un pacífic ciutadà anglès que s'havia fet un prestigi venent sabates entre els habitants de Leicester. Un bon dia el van engrescar per dedicar-se a la boxa, i Anglaterra va comptar des d'aquell moment amb un altre pes fort.

L'ex-sabater va tenir sort en els seus començaments, i els anglesos, que encara no neix un picapedrer ja pensen de seguida a preparar-lo per reptar el campió del món de totes les categories, en van tenir una satisfacció tan gran, que es van proposar elevar-lo al rang de primera figura entre els pesos forts del món, sense plànyer-hi sacrificis de cap mena.

Així fou com Reggie Meen va quedar convertit en rival directe de Charlie Smith, el primer pes fort de la Gran Bretanya, després que Phil Scott va quedar k. o. en dues represes davant Young Stribling, el 28 de juliol darrer.

En aquestes estaven, quan Primo Carnera aconseguí batre Paulino Uzcudun, a l'Estadi de Montjuïc, i per tal de presentar el gegant als anglesos, després del seu triomf, a Jeff Dickson no se li va acudir altra cosa que proposar al manager de Reggie Meen una topada del seu poulain amb l'italià. I el manager esmentat, considerant que un paper decorós del seu púgil davant Carnera seria una "réclame" fantàstica, va acceptar, i signà un contracte per disputar dotze rounds amb el gegant, en tal dia com dijous passat a l'Albert Hall, de Londres.

Quan les agències informatives escamparen la nova per tot Europa, hi va haver uns moments de veritable estupor. La majoria d'aficionats, fins i tot molts dels que segueixen el moviment pugilístic europeu, van preguntar: "¿Qui és aquest Reggie Meen, que té la suficient empenta per a acceptar dotze rounds al vencedor de Paulino?"

I de comentaris se'n van fer per tots els gustos. ¿No havia demostrat Carnera que la seva superioritat física el situava bon tros per damunt dels altres pesos forts del món? ¿No havíem acordat, tots plegats, després del combat amb Uzcudun, que els progressos del gegant havien estat enormes, i que era difícil evitar que arribés a campió del món de totes les categories? ¿No havien proclamat els crítics de tot arreu que a Carnera calia donar-li adversaris de classe provada? Doncs ¿per què s'organitzava aquesta topada amb aquest pobre ex-sabater?

Totes les consideracions van ésser inútils. Jeff Dickson havia decidit celebrar el combat, i el combat se celebraria. I prou. Els crítics anglesos, als quals de vegades la passió els fa perdre l'enteniment, en aquesta ocasió van arribar a tenir remordiments de consciència. I van demanar la suspensió del combat perquè la diferència de condicions físiques entre els dos adversaris donava a aquest projecte un caire de cosa antiesportiva.

L'opinió pública es va proclamar també per la suspensió del combat, i el "Daily Mail" emprengué una campanya enèrgica en el mateix sentit. Però Dickson ho tenia tot a punt, havia fet despeses considerables, i la gent demostrava desitjos de presenciar una nova actuació del gegant transalpí.

A l'últim es va arribar a una solució. Jeff Dickson va comparèixer a la redacció de l'esmentat diari, i reconeixent encertades les campanyes del crític de la casa i d'homes tan eminents en qüestió de boxa com a Lord Lonsdale i Lord Twedemouth, va transigir a reduir el nombre de rounds.

—¿Han dit que dotze rounds són massa? Molt bé. Ho deixarem a sis. Els està bé?

El crític va assentir, i Dickson va donar l'afer per acabat, després de posar a coneixement dels dos protagonistes del futur combat, la decisió que havia hagut de prendre. En realitat, aquesta no perjudicava ni a l'organitzador ni als dos púgils. Dickson, mentre se celebrés el combat i pogués omplir l'Albert Hall, ja en tenia prou. Carnera, com que estava segur que enllestiria en menys d'un quart, també tan se n'hi donava. I com que Reggie Meen, per la seva part no estava pas gaire segur d'allargar gaire més enllà d'un parell de represes...

El combat es va fer. Hi van assistir sis mil persones, i Dickson va fer un bon negoci. La topada no va tenir història. Va durar quatre rounds i mig. En la primera represa, l'anglès no va fer altra cosa que fugir i rebre. I a la segona, després de dos k. d. de dos i nou segons, respectivament, el director del combat, molt encertadament, va dir a l'anglès que ja havia rebut prou i que li sortiria més a compte anar-se'n a dormir.

A la sortida, els espectadors trobaven que En Carnera n'havia après molt, i que si Reggie Meen, amb el temps, no arriba a ésser tan bo com Phil Scott, no se'n faltarà pas gaire.

QUENSBERRY

PILOTA BASCA

Els partits celebrants al Frontó Novetats en el festival a favor del Sindicat de Periodistes Esportius

Dimecres passat es va registrat al frontó dels carrers de Casp i Corts Catalanes un dels plens més imponents que s'han vist de molt temps en aquesta part.

Els aficionats volgueren demostrar llur simpatia per partida doble: als valents pilotaris — els "asos" del quadro de Novetats — i als volguts companys del Sindicat de Periodistes Esportius.

El primer partit el varen jugar Hernandorena-Marcelino, vermells, contra Irigoyen II-Cazalis II, blaus.

La formidable actuació del "lleó" de la canxa, molt encertadament ajudat pel segon dels Irigoyen, va fer que els vermells no passessin del punt 26 mentre la parella blava s'apuntava el 35, xxx final de la partida.

El jove Hernandorena va fer un dels millors partits que li hem vist jugar: molt valent, amb decisió ferma i rematant com els grans mestres.

Irigoyen II també va estar força encertat, si bé no tant com altres vegades. Va perdre alguns punts que en dies un xic més afortunats haurien estat marcats a favor seu.

Cazalis II, el més fluix dels quatre. La seva actuació no va ésser gaire brillant degut, segurament, a l'enorme entusiasme amb què va jugar el seu contrincant Marcelino.

Després d'aquest partit tingué lloc la "quiniela" entre els "asos" Gabriel, Alaya, Arriola, Blener i Olazabal.

Va guanyar-la, després d'una lluita molt interessant, Olazabal, i quedà collocat Celaya.

Finalment se celebrà el partit cim de la nit, Larruscain i Guillermo, amb braçal vermell, contra el temible tercet Olazabal, Arriola, Celaya, blaus. La partida era disputada a 35 punts. Va ésser quelcom fantàstic presenciar algunes jugades d'aquest encontre. A la darrera desena la "fera" de la saga, el pilotari únic, el veritable fenomen de la canxa, ens delectà amb el seu meravellós i científic joc Guillermo és, ha estat i serà per molt temps el pilotari indiscutible i el que omplirà el frontó tantes vegades com actuacions hi faci.

Larruscain va ésser un bon complement, encara que no està—per ara—tan encertat com la passada temporada.

Del tercet, el millor—amb poca diferència dels altres dos—Olazabal. Els saguers Arriola i Celaya varen fer l'impossible per tal d'apuntar-se la victòria. Malgrat de la seva gran voluntat no varen poder evitar que els vermells s'apuntessin el punt 35 quan el tantejador marcava 32 per als blancs.

Un partit del qual els aficionats que tingueren la sort de presenciar-lo en quedarà grat record.

* * *

Avui haurà tingut lloc l'ep'lec del festival que tant d'èxit ha assolit. Al restaurant "Maison Dorée" s'ha celebrat un dinar que el indicat de Periodistes Esportius dedica a la Gerència del Frontó Novetats, als pilotaris i als conants de premis.

REM

Ahir al matí tingué lloc al nostre port la regata corresponent a la Copa Nadal, la qual s'adjudicà brillantment el Club de Mar

La regata "Trofeu Camps" fou guanyada per l'outrigger "quatre" del R. C. Marítim

Francament, el fred no convidava gran cosa a estar-se parat presenciant la carrera, però, amb tot i això bon nombre d'espectadors es congregaren pels molls en espera de les regates, i els seus protagonistes foren xardorosament aplaudits, especialment les regates "Copa Nadal" i "Trofeu Camps".

Una de les carreres més disputades fou la de iols de mar a quatre remers, en la qual, els dos equips que ostenten el primer i segon llocs bregaren de valent i es feren creditors als nombrosos aplaudiments amb què foren obsequiats.

El "Trofeu Camps" ens demostrà els avenços que hem fet en qüestions internacionals. Ahir els nostres remers ens donaren una excellent impressió i davant els francesos feren un lluit paper. Ja és hora que el nostre prestigi internacional augmenti una miqueta, i és hora també que l'afició de la multitud es decanti una miqueta més per les coses del rem. No fa gaire un prestigiós escriptor deia que Barcelona està "d'esquena a ma.". No ens volem ficar ara en llibres de cavalleria, però pel que respecta al rem, aquesta afirmació és una veritat com un temple. Arreu del món el rem compta amb multitud d'adeptes. Així, de quan en quan, i si la cosa s'ho val, donem una volteta pel moll a veure què passa. Fem vots perquè la cosa varii ben aviat.

Iols de mar a quatre remers i timoner (Debutants)

1. Club de Mar, bot "Salou". Tripulat per Castelló, Lozano, Lozano i Canalies. Timoner Costa. En set minuts, 56 segons.
2. R. Club Marítim, bot "Morató". Segura, Cabrer, Ponç i Ponç. Timoner, Baucis. 8 m., 18 s., 3-5.
3. Club de Mar, bot "Marquet". Grau, Mir, Mir i Bertran. Timoner, Grau. 8 m., 26 s.
4. Club Marítim, bot "Ranzini". Maussmann, Ros, Cas i ... tal. Timoner, Corrons. 8 m., 41 s., 3-5.

Outrigers a dos remers i timoner

1. Club de Mar, bot "Costa Brava". Oton i Fries. Timoner, Lozano, 10 m.
2. R. C. Marítim, bot "Joan Camps". Valls i Carreres. Timoner, Bover, 10 m., 18 s.

Iols de mar a quatre remers i timoner (Illiures)

1. Club de Mar, bot "Salou". Vives, Cardona, Sans i Camps. Timoner, Carbonell. 8 m., 44 s., 3-5.
2. bot "Morató". Piquet, Pérez i Barreda. Timoner, Bover. 8 m., 51 segons.
3. Club de mar, bot "Marquet". Compte, Mollera, Tamañez i Querol. Timoner, Montpeó. 8 m., 56 s.
4. R. C. Marítim, bot "Ranzini". Girelt, Erice, Perdigó, Macaya. Timoner, Baucis, 9 m., 10 s.

Regates a esquif

1. Salvat, del R. C. M. de B., i segon arribà el Club de Mar. Fou aquesta una carrera molt deslluïda pel considerable avantatge que ja en els primers moments agafà el bot de Salvat, del Club Marítim.

Outrigers a 8 remers

1. Club de Mar, bot "Teitis". Maspons, Lligoña, Berenguer, Robredo, Celai, Calabuig, Ponç i Manauta. Timoner, Carbonell. Temps: 7 m., 58 s.
2. R. C. Marítim, bot "Lucita". Perry, Font, Riera, Berdugo, Perry, Cots, Faura i Pasqual. Timoner, Bover. 8 m., 17 s., 1-5.

Outrigers a quarte remers

1. R. C. Marítim, bot "Doris". Otín, Català, Vila, Guillen. Timoner, Giner. 7 m., 45 s.
2. Club de Mar, bot, "Jaume I". Oton, Fries, Haussermann i Keller. Timoner, Lozano. Temps: 7 m., 50 segons, 2-5.
3. Club Nàutique de París, bot "Roses". Tripulat per Tarcher, Favreau, Pernin i Lemoiner. Timoner, N. N. Temps: 7 m., 57 s.

TROPPY

Encara que a l'hora que escrivim aquestes notes no s'ha començat l'àpat esmentat, estem a punt de dir que l'acte ha estat una cosa molt bonica, que hi ha hagut molt d'entusiasme, etc., etc., perquè sabem que els dirigents del Sindicat són homes incapaços d'organitzar cap acte sense que el ressó de l'èxit els acompanyi.

A prec d'un bon nombre d'aficionats a la pilota basca, demanem a la Direcció del Frontó que miri si és possible organitzar un partit a base de Guillermo sol contra una parella que podria ésser, per exemple, Ortiz i Celaya, o Recalde Arriola, o bé una combinació per l'estil.

L'empresa té la paraula.

GAFI

TOS

Una taza bien caliente corta la tos, catarros, gripe, etc.

En todas las farmacias y Ronda Universidad, 6 Barcelona

N A D A L

Gran assortit en Rellotges i joies fantasia, per a presents

56 Rambla Catalunya 56

La Perla Mallorquina

Passeig de Gràcia, 63, i Claris, 43

Espléndida varietat de Cistelles, Capses i Safates fantasia -:- Objectes per a presents

TORRONS DE TOTS ELS GUSTOS

Pinya, Marró, Crema, Nata, etc.

NOTA. — Servei especial en encàrrecs per a províncies i estranger, que tenim cura de facturar.

Abrics i vestits

AMERICANES, PANTALONS, EQUIPS PER A SOLDATS DE QUOTA I SABATES

COL·LECCIONS VARIADES i adaptades als gustos que la moda imposa :: Talladors de primera categoria

2.000 abrics confeccionats des de 40 a 125 pessetes

ESPECIALITAT EN LA MIDA

GRAN SASTRERIA LAIETANA

(LA DEL RELLOTGE)

40, VIA LAIETANA, 40 - BARCELONA - TELEFON 12446

Freixenet

Xampany d'alta qualitat

Caves a Sant Sadurni d'Anoia

Delegació i dipòsit:

Princesa, 20

Telèfon 11953

BARCELONA

CICLISME

Els corredors peninsulars i la Volta a França

Aquests dies s'ha posat de tema la conveniència de la participació o abstenció d'un equip espanyol a la pròxima Volta a França. S'han manifestat diverses opinions, totes favorables a la participació, però, naturalment, amb certes condicions.

L'any passat M. Desgrange, organitzador de la prova francesa i director de "L'Auto" parisenc, féu personalment la tria dels elements que a ell li semblaven més convenients. Prescindí de diversos corredors considerats insubstituïbles entre nosaltres i, al capdavall, formà un equip prou fluixet perquè, si no quedava al darrer lloc, no molestés en absolut els corredors francesos, que era el que es desitjava.

Ara bé: els nostres corredors es portaren millor, molt millor del que la gent estrangera opinava, i com que la seva actuació global no va desmerèixer de la dels italians ni de la dels alemanys, per això s'han recordat d'ells per a la Volta de l'any vinent.

Però els nostres corredors no quedaren contents! Se'ls pagà una misèria en comparació de l'esforç fet i del que altres corredors cobraren! I aquest any, ben justificadament, exigeixen més bona paga. (Per alguna cosa és una carrera professional i de cara a la propaganda d'un determinat sector.)

Restaurant MARTIN

Serveix els millors Banquets i Bodes Selectes coberts a preu fix i a la carta. Servei a DOMICILI. CHAMBRES. MEUBLES

Sembla que en principi hi hagueren ja unes negociacions, que no han donat el resultat esperat pels organitzadors de la prova, i davant d'això, han decidit donar la feina a la Unió Velocípeda Espanyola, per tal que aquesta seleccioni els corredors de l'equip espanyol que han de córrer en la pròxima Volta a França.

De moment no sabem que s'hagi acordat res sobre el particular per part d'aquest organisme. Unicament —i no és poc— són conegudes unes declaracions del senyor Jaume Jaumandreu, president de la U. V. E., el qual és de l'opinió que l'encàrrec és una cosa compromesa. I que si la U. V. E. pot formar el millor equip sense perjudicar els interessos dels corredors, s'ha d'acceptar l'oferiment. En cas contrari, creu que la U. V. E. no pot acceptar aquest compromís.

Hem de lloar aquesta actitud del digne president de l'entitat màxima del ciclisme, perquè és sincera i clara. Nosaltres pensem igual: de trametre-hi un equip, que sigui el millor; si no pot ésser així, que no hi vagi ningú "oficialment".

El que no voldríem fóra que es fes servir els nostres corredors, com l'altre any, com si fossin un número més, per omplir, com si diguéssim, el programa atractivol de la Volta a França.

Per això trobem encertada aquesta opinió del senyor Jaumandreu, que és d'esperar que es veurà corroborada per la resta del Comitè.

Quan aquest acord sigui pres el comentarem degudament

PERE ABELLA-MASDEU

ATLETISME

LA VOLTA A BARCELONA DE MARXA DE LA P. E. AIRE LLIURE

El F. C. Barcelona va vèncer copiosament, amb Garcia, Castelltort i Urrutia

Vilaplana, el primer neòfit classificat

La Penya Esportiva Aire Lliure, entitat novella que s'ha destacat aquesta temporada per les diverses brillants actuacions que ha realitzat, ens va oferir ahir al matí una organització que va plaure a tothom. Ens referim a la Volta a Barcelona de marxa atlètica, prova que va portar a bon terme amb molta cura i entusiasme i no menys èxit, amb la cooperació del Comitè provincial de la Federació Catalana d'Atletisme.

La concurrència de marxadors no fou molt nombrosa, però hi eren tots els millors.

La carrera va començar amb tota puntualitat, a les deu, al carrer del Roser, davant l'estatge social de l'entitat organitzadora.

El recorregut era de 18 quilòmetres i mig, compresos en el següent circuit:

Del lloc esmentat, cap al carrer del Marquès del Duero, Passeigs de Colom i Indústria, Saló i Passeig de Sant Joan, Diagonal, carretera de Sarrià, camí particular del Baró de Güell, Avinguda de Pedralbes fins a Esplugues, i tornada per Coll-Blanc, Marquès del Duero i carrer del Roser.

En començar la prova, els corredors marxen a un tren lent, la qual cosa permet que l'escamot de cap sigui integrat per més de dotze marxadors. Poc a poc, però la cosa es va animant.

En començar la Diagonal, García, Urrutia, Castelltort, Ibern, Villaplana i Villach, apreten de debò, i imposen una marxa cada vegada més forta, que no tots poden resistir.

A la pujada del Passeig de Pedralbes, els tres marxadors abans esmentats marxen junts en primer terme. Poc després, Castelltort, en forma magnífica, planta batalla ferma i fins aconsegueix quedar-se sol, a pocs metres de García i a molts més d'Urrutia, Vilaplana, Ibern, Villach i d'altres que perden terreny a cada moment.

Camí d'Esplugues, García, aprofitant el terreny pla amb tendència al pendent, aconsegueix encalçar a Castelltort, i imposa un tren enèrgic i regular. Castelltort resisteix. Els altres es queden enrera, cada vegada més lluny. Poc abans d'Esplugues García es disposa a donar el do de pit; després d'un cos a cos ple d'emoció, García aconsegueix, finalment, abandonar el seu company de Club i temible adversari, Castelltort, i ja no és molestat en cap més moment, i arriba a la meta amb uns 400 metres d'avantatge sobre el segon.

Mentrestant, la lluita s'entaula entre els altres marxadors, llevat de Castelltort que té el segon lloc assegurat.

Urrutia, per uns moments sembla que haurà de perdre el tercer lloc. Però en els darrers metres realitza un esforç sense que sigui passat per ningú.

—o—

Guerau García, el vencedor d'avui i de totes les proves en què participa, continua sense tenir adversaris perillosos. Ara com ara, sobre pista i en circuit és el millor marxador amb què compta l'atletisme català, el millor que hi ha a Espanya, i, finalment, una de les primeres figures d'Europa.

Castelltort en alguns moments va fer perillar la victòria de García, imposant una marxa molt ferma en aquells llocs on ell, amb molta intelligència, creia més favorables a les seves facultats i més perillosos a García. Mai com avui es pot aplicar a Castelltort tan merescudament aquells mots de "segon classificat amb tots els honors".

Josep Urrutia, bellugadís, enèrgic i amb un gran amor propi, va obtenir un tercer lloc que en molts moments de la carrera li va perillar. Sortosament, ell, optimista, segur de les seves forces, va arribar on li corresponia.

El marxador que va ocupar el quart lloc, Enric Vilaplana, primer dels neòfits, mereix tots els honors. Va realitzar una carrera digna d'un campió, amb estil regular i sense forçar amb excés l'organisme. El seu triomf sobre Villach, el vencedor de la Volta a Montjuïc, diu molt a favor de l'entusiasta Vilaplana.

Villach i Ibern, al nostre entendre, varen palesar una manca evident de fons. Sembla que la distància els venia un xic llarga. Amb tot, però, varen comportar-se admirablement, i mereixeren els aplaudiments del públic, extensius també a Guillen, la "mascota" de l'equip marxador del F. C. Barcelona, l'entitat que en aquesta prova va copsar els quatre primers llocs, sumant la classificació del seu equip solament sis punts, seguit de la Penya Aire Lliure i de la Telefònica.

Unes entusiastes esportives, gentilment, varen obsequiar a García amb un magnífic ramell de flors, acompanyat d'una sorollosa ovació, extensiva als seus companys d'equip.

A continuació donem la classificació, aprofitant aquesta avinentesa per recordar que la Penya Aire Lliure repartirà els premis destinats per aquesta prova dissabte vinent, a les deu de la nit.

MURPHY

CLASSIFICACIO GENERAL

1.—Guerau García, F. C. Barcelona, senior, 1 hora 41 minuts 15 segons.
2.—Romà Castelltort, F. C. Barcelona, senior, 1 h. 42 m. 44 segons 4-5.
3.—Josep Urrutia, F. C. Barcelona, senior, 1 h. 45 m. 15 s.
4.—Enric Vilaplana, primer neòfit, F. C. Barcelona.
5.—Angel Villach, C. E. La Mola, junior.
6.—Josep Ibern, Laietania de Mataró, junior.
7.—Ricard Guillen, F. C. Barcelona, junior.
8.—Jaume Savall, Telefònica, junior.
9.—Josep Gonzàlez, Tagamanent, junior.
10.—Domènec Soler, P. E. Aire Lliure, junior.
11.—Eloi Ferran, idem idem.
12.—Josep Basses, idem idem
13.—Josep Villanueva, F. C. Barcelona, dem.
14.—Francesc Grau, idem idem.
15.—David Hill, idem, neòfit.
16.—Josep Mitjà, Telefònica, idem.
17.—Joaquim Casals, idem idem.
18.—A. Cuyuela, Tagamanent, idem.
19.—Ramon Peirats, Badalona, senior.
20.—Esteve Corman, P. E. Aire Lliure, junior.
21.—Andreu Jaur, Gimnàstica de Badalona, junior.

CLASSIFICACIO PER CLUBS

1.—Futbol Club Barcelona, 1-2-3, igual a 6 punts.
2.—P. E. Aire Lliure, 5-6-7, igual a 18 punts.
3.—A. C. E. Telefònica, 4-8-9, igual a 21 punts.

GRANJA ROYAL

Gran ASSORTIMENT DE TORRONS

Especialitat en els de

Nata, Crema, Xocolata i Pinya

Cistelles i capses gran fantasia -:- NEULES ROYAL

NOTA. — Servei especial en encàrrecs per a províncies i estranger, que tenim cura de facturar.

MATCH INTERCLUBS OLIMPIC B. C. I C. D. JUPITER

El dia 25 d'aquest mes tindrà lloc, a les deu del matí, al camp d'atletisme del Club Deportiu Júpiter l'anunciat festival entre l'Olimpic Basket Club i el C. D. Júpiter, que promet ésser de gran interès.

Les proves que se celebraran seran les següents:

100, 200, 400 i 800 metres llisos relleus 4 per 1.500; Salts de llargària, alçària i triple; Llançament del pes, disc i javelina.

En la prova de relleus 4 per 1.500 s'establirà el rècord d'Espanya pels atletes Vives, Angel, Font i Fonseré.

Lloc de reunió: a dos quarts de deu, als Quatre Cantons de Sant Martí.

T. S. F.

L'actualitat radiofònica

Finalment ha sortit a la Gaseta de Madrid la R. O. aprovant les bases del règim transitori que ha de regir per a l'establiment i explotació de les estacions de ràdiodifusió dins de l'Estat espanyol, fins que sigui establert el règim definitiu.

D'acord amb aquestes bases, s'ha de muntar una emissora de 60 kilowats a Madrid, i cinc més, de caràcter "regional", i de 20 kilowats, a Catalunya, València, Andalusia, Bascònia i Galícia.

Es la fi del monopoli de Unión Radio.

Amb aquest règim, Catalunya pot posar la seva emissora de 20 kilowats, si els catalans són prou patriotes per a recollir els 15 milions de pessetes que val, o bé Catalunya haurà de sucumbir davant qualseval empresa estrangera — alemanya, holandesa, americana — que es presenti a encarregar-se de la seva instal·lació. També és possible que qualsevol d'aquestes empreses se n'emporti la concessió general de l'emissora de Madrid i de les cinc regionals.

Vol dir que estem en un moment decisiu, i que ara que ens hem alliberat de la dictadura de Unión Radio és hora de fer un esforç i de no permetre que l'emissora que l'Estat assigna a Catalunya passi a mans estranyes que no coneixen el nostre temperament, els nostres gustos, el nostre caràcter i que vulguin ignorar la nostra diferenciació.

La cosa encara és calenta, i tot just avui deu haver arribat a Barcelona la Gaseta que porta el text d'aquesta R. O., però és hora que tothom es posi a la feina, perquè aquest és el moment decisiu per no deixar-nos arrabassar el que tenim dret a reclamar que sigui nostre.

En les reunions que darrerament se celebraren a l'Associació Nacional de Radiodifusió, i a les quals assistiren gairebé tots els comerciants de ràdio de Barcelona, hi va haver una absoluta unanimitat en reconèixer que cal treballar de valent i crear un bloc ben fort per aixecar la radiodifusió de Catalunya de l'estat miserable a què l'han duta els homes de Unión Radio.

Que tots els radio-oients hi ajudin, perquè això ha d'ésser obra de tots sense distinció.

Mentrestant, la Junta tècnica inspectora de Radiocomunicació es prepara a emetre el seu dictamen, que serà segurament favorable, sobre la simultaneïtat d'emissió, per l'Associació demanada el mes de març darrer.

Les coses van, doncs, bé. Però cal que els radio-oients catalans facin un esforç, i sobretot que pensin que han de considerar la radiodifusió com una cosa pròpia, i que, per tant, no poden desentendre's dels problemes que al seu entorn es plantegen.

UNA VEGADA MÉS, I VAN... — LA CARRERA DE NADAL

Evidentment, sembla que el posseir piscines municipals a la nostra ciutat, sigui una cosa que hagi de fer remoure cel i terra. Després d'una intensa campanya portada a terme temps enrera per quasi tota la premsa i quan semblava que la cosa anava bé i que el nostre mai prou ponderat Ajuntament posava el cap per a fer quelcom, per a donar facilitats als iniciadors d'aquella tasca pro-esport, sense saber ben bé les causes, tots els plans que hi havia forjats van anar en orris.

Va passar el temps, i l'any 1929 s'inaugurava l'Exposició Internacional de Barcelona, i a dins el recinte, perquè fes bonic, va ésser construïda una piscina, la qual fou feta amb tots els ets i uts i, bastant, no del tot, digna dels esportius de Barcelona. La piscina de Montjuïc, però, va ésser enclavada al pitjor lloc que es podia escollir de la Muntanya Negra, sempre rebent els vents molestosos de llevant i part oest, i els pobres nedadors cada dia agafaven un constipat darrera l'altre.

Però... teníem, per fi, una piscina, i era qüestió de demostrar que no en va es demanava per caprici, sinó per necessitat d'aquells clubs modestos que, privats del més essencial per a practicar amb tot el seu vigor llur esport predilecte, feia una falta enorme.

Durant tot l'estiu i fins que el temps ho ha permès, en aquella piscina, la seva aigua rebia la caricia de més d'un abnegat atleta que contra totes les galipàndries i altres excessos, palesava un entusiasme gran, digne d'imitació.

Vegeu, si no, el cas Artigues. El crak atlètic, gràcies a l'ambient d'aquella piscina, estadi nàutic que els esportius ja no posseïm, enguany ha assolit els èxits més afalagadors que la natació registra d'ençà de la seva aparició a la nostra terra.

I creieu vós, lector amic, que les magnífiques marques assolides per aquest nedador, sense la piscina haurien estat aconseguides?

Doncs com ell, han estat innombrables els nedadors, grans i petits, que de la piscina de Montjuïc en feien, ensems que la seva delectança, un millorament de la nostra raça.

¿Recordeu aquell memorable festival del mes de juliol?

¿Vau veure aquells infants amb l'alegria que els seus ulls traspuaven, amb l'entusiasme que els proporcionava fer capbussons en aquella aigua quieta i cristallina, sense rebre l'enuig de les entremaliades onades?

¿Recordeu, més lluny, aquell match Espanya - Hongria, els campions de Catalunya i Espanya disputats en el temps de l'Exposició?

¿Recordeu que a la nostra piscina vam veure actuar les simpàtiques nedadores de les Mouettes, de París?

Recordeu...? Però és tan llarga la llista de fets, i tots els esportius ho recorden tan bé, de què fou testimoni l'Estadi nàutic de Montjuïc que no en reproduïm més, per ésser a la memòria de tots.

Doncs, aquesta piscina, l'única piscina pública que posseïm els ciutadans de Barcelona, l'Ajuntament l'ha tancada, sense fer cas dels precs que per part de la Federació Catalana de Natació Amateur li han estat fets.

¿I creieu que aquest fet que no s'adiu pas a les paraules que no fa pas gaires dies el regidor senyor Bremon deia quan l'homenatge a Ramon Artigues, que tots els esportius, i també els qui no ho són, hem de comportar aquesta nova humiliació en ferir, per no sé quantes vegades el nostre dret de ciutadans conscients dels seus actes?

Tots, però absolutament tots, hem de fer sentir la nostra protesta més enèrgica, perquè l'Ajuntament de Barcelona torni pel seu camí errat i faci lliurament, o bé regenti ell mateix la nostra piscina de Montjuïc. I més, encara: hem de fer per maneres que l'única piscina municipal que hi ha a la nostra ciutat sigui edificada per poder-la fer servir tot l'any.

I no passem per la vergonya que ciutats molt més petites que la nostra ens facin enrogir — Badalona, Sabadell, Lleida, etc. —, i no diem res de les ciutats europees, principalment les ciutats de l'Estat alemany, on solament compten amb 1.800 piscines.

Nosaltres llancem la veu d'alerta i esperem que entre tots, i en gran manera els companys de premsa, arranjarem aquest afer, per dignitat dels ciutadans de Barcelona.

* * *

LA XXIV CARRERA DE NADAL

Dijous vinent, diada de Nadal, es correran els clàssics 200 metres Campionat d'Hivern, i que enguany superarà de molt els fins ara disputats, degut a l'entusiasme que hi ha entre els nedadors.

Per primera vegada serà disputada la Challenge Emili Soler, en memòria del que fou gran animador de les coses de mar, i en gran manera de la natació, i per aquest sol fet tots els clubs catalans, defensats pels seus millors nedadors, palesaran una vegada més la simpatia que tenien posada en aquell venerable home, que tant contribuí per l'enlairament de la natació a Catalunya.

Per a tots els que en vida el conegueren, enguany aquesta carrera de Nadal serà el començament d'un homenatge pòstum, una mena de funerals al lloc que, amb la seva figura, de cos corbat, barbeta blanca i la seva gorra de mariner, que mai no oblidarem, que per un moment veurem sobre el pontó donant la sortida als nedadors que aquest any no sentiran la seva veu, però que lluitaran per aconseguir per al seu club el trofeu que porta el seu nom.

No sabem encara els inscrits totals, i per això es fa difícil aventurar un guanyador, més en aquesta època en què tots els nedadors no es troben en la seva millor forma.

D'entre els Brull, Artigues, Zviller, Sabata, Bernal, Gamper esperem veure el XXIV guanyador de la carrera de Nadal.

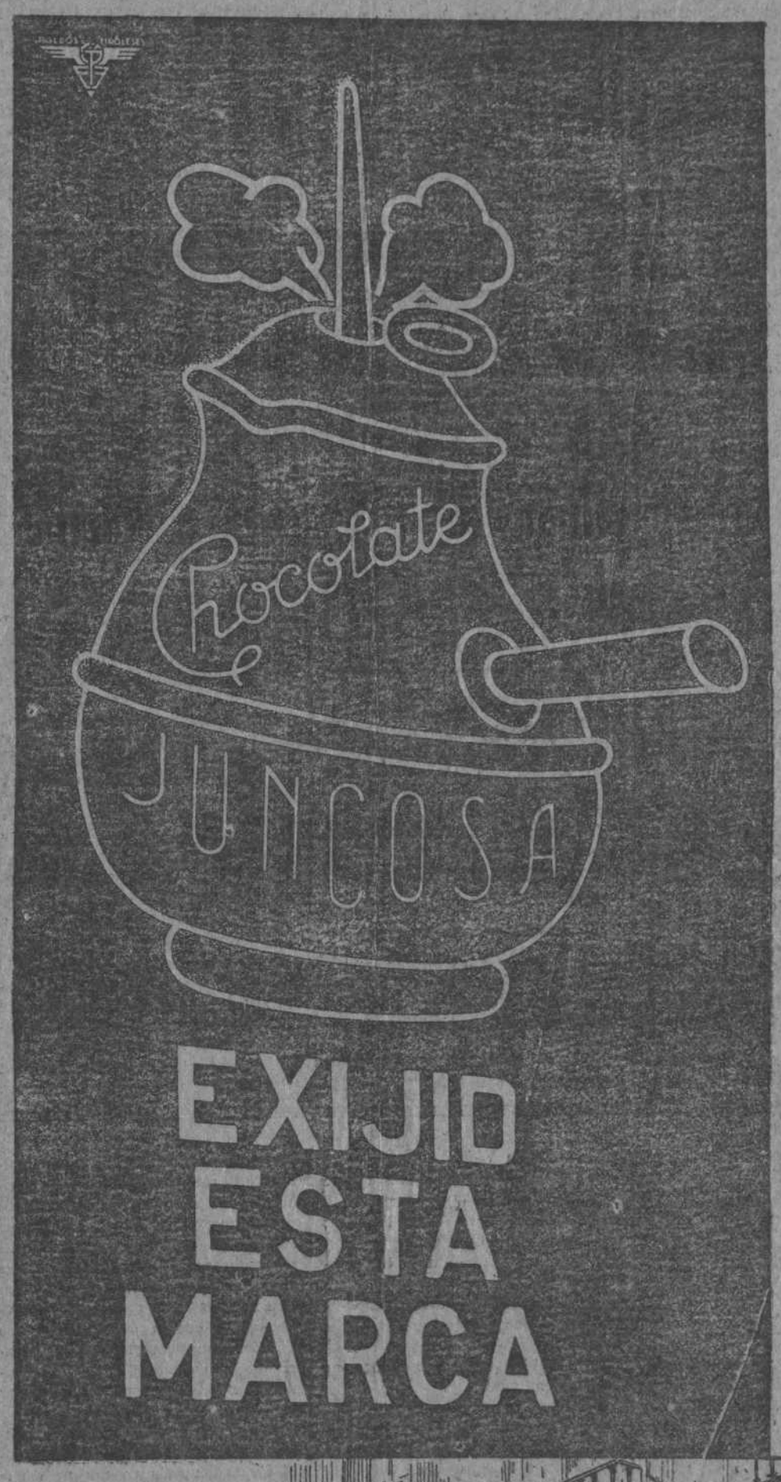
Poca dies queden per saber-ho.

L. G. ABRIL

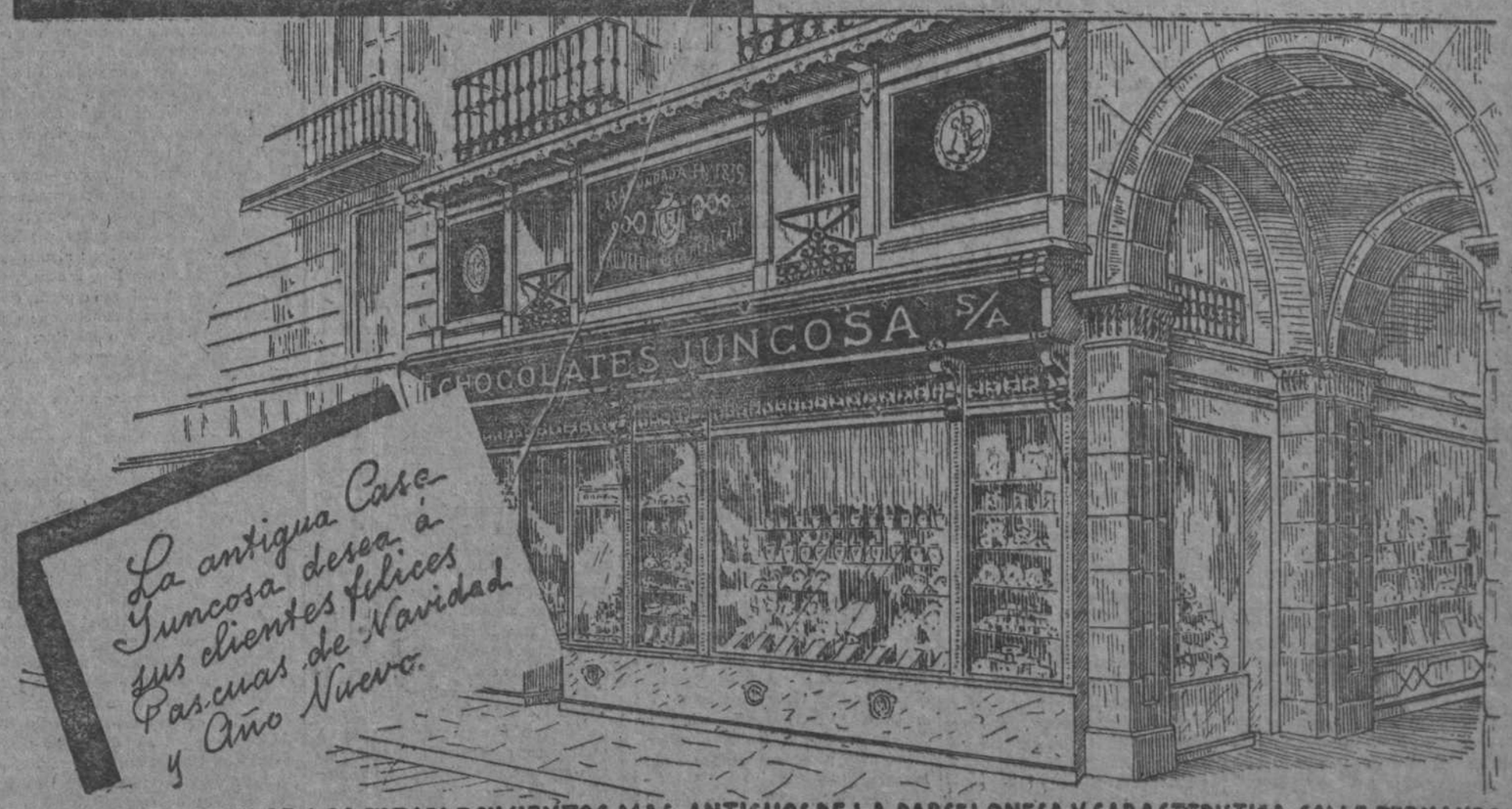
MAISON DOREE
Cafè - Braserie
Dia 24 de desembre
Sopar de revetlla
Reveillon-Cotillon
Presents
Arbre de Noel
Orquestra Planas
i els seus
Discos vivents

MAISON DOREE
RESTAURANT
SALO DE TE
Dia 24 de desembre
Sopar de Revetlla
Reveillon-Cotillon
Presents
Arbre de Noel
Orquestra Planas
i els seus
Discos Vivents

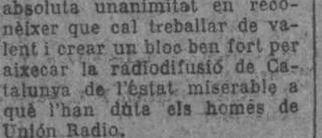

LA CHOCOLATERA
UNA MARCA QUE DESDE HACE UN SIGLO ACREDITA EL CHOCOLATE DE MEJOR CALIDAD.
EXIJID ESTA MARCA

UNO DE LOS ESTABLECIMIENTOS MAS ANTIGUOS DE LA BARCELONESA Y CARACTERISTICA CALLE FERNANDO

CAMIONS AUTOMNIBUS
Concessionari per a les provincies de Barcelona i de Girona
JOAN FLOTATS
Tamarit, 95 i 97 - Tl. 31506
BARCELONA

Sigui quina sigui la vostra edat i condició
Cascarrabias
és la vostra pel·lícula
Vegeu la millor caracterització
d'ERNEST VILCHES
amb RAMON PEREDA, CARME GUERRERO
BARRY NORTON
TOTS ELS DIES AL
COLISEUM
— Es un film Paramount —

Personalisme i personalitat

L'existència de partits personalistes correspon a les fases més característiques de la tradició política espanyola — és a dir, a la pitjor de les tradicions possible. La mal anomenada vella política, foragitada un moment de prop nostre per la renovació catalanista, es caracteritzava precisament per la subsistència, a la dreta i a l'esquerra, de nuclis absolutament desproveits de programa i de doctrina, aplegats al redós de certs homes que improvisaven tothora una cosa i l'altra sense formular-les mai. Fin i tot es produïa un fenomen encara més pintoresc, si això és possible. Els grups polítics — sovint importants — que s'havien pogut consolidar d'aquesta estranya faisó eren com una herència familiar. El fill del personatge principal — per anomenar-lo d'alguna manera — era revestit automàticament amb el comandament suprem en desaparèixer el seu pare. No ja la Monarquia, sinó l'oligarquia era hereditària en l'Espanya atònica de la Restauració.

Teòricament, hi havia un partit conservador, un de liberal, etc. De fet, tothom parlava de lerrouxisme, de ciervisme, de maurisme. La gent que seguia cadascun d'aquests homes, Maura, Cierva, Lerroux, era capaç de canviar de pensament — si és que en tenia — tantes vegades com canviés d'orientació el propi cap titular. De vegades, els homes que formaven aquells cenacles baixos de sostre tenien una certa personalitat, una certa sinceritat, unes determinades aptituds polítiques i alguna orientació definida. Però gairebé sempre eren persones grises, amb un simple murrieria incivilitzada i nombrosos parents famèlics.

I no era solament en la política general que es produïa aquest fenomen. Moltes contrades políticament sensibles eren també tarades del mateix mal. Cal recordar només la lluita aferrissada que hi hagué entre els republicans de València dividits en "blasquistes" i "sorianistes" — lluita no apaivagada fins fa poc — per fer el balanç total d'aquesta malura, que havia penetrat profundament en tot el mecanisme dels afers públics sota la ficció benvolent del règim.

* * *

Ben cert, el factor home no ha pas d'esser negligit, ni en el camp polític ni en cap altre camp d'activitat humana. Són els homes que expressen les idees, que formen i coordinen els partits, que impulsen l'evolució democràtica a tot el món. Cada moviment, cada moment polític en cada poble han tingut el seu home o els seus homes — i si no els han tingut els han trobat a mancar. I àdhuc en els països políticament normals hi ha personalitats poderoses que defineixen, per elles soles, una tendència o un nucli. Però tots aquests homes són controlats — almenys en teoria — pel grup al qual pertanyen. Tenen una doctrina i un programa, i es mantenen fidels a la pròpia colla sense genialitats ni vellelitats. O, si són independents, ho són en veritat i no formen partit per llur sol nom màgic. L'atmosfera política cultivada fa impossibles els partits personalistes, per bé que facciliti a tots els homes l'eclosió de la pròpia personalitat.

A França és evident que Briand ha fet — i segurament continuarà encara — una política personalíssima. Podeu estar-hi o no d'acord, acceptar-la o combatre-la. Però cal convenir que és una política, i una política de gran envergadura. Doncs bé: mai no hi ha hagut a França un partit briandista. Gosaria afirmar rotundament que no hi serà mai. Briand serà independent, com és ara, o li caldrà enquadrar-se com abans dintre un partit dels existents — dels mateixos que li han prestat suport i contra els quals, o al marge dels quals, ell, tan gran, no hauria pogut fer res. I si mai intentés una aventura de creació d'un partit, haurà de començar per dotar-lo de doctrina, i d'una doctrina prou diferenciada de la dels altres nuclis existents per a justificar un òrgan propi.

A Anglaterra, Lloyd George fa també una política personalíssima. Ara és grisa, perquè la seva estrella ha passat una mica; però ja tornarem a saber quelcom d'aquest gran gallès inquiet. I bé: tampoc a Anglaterra no es formarà mai un partit lloydgeorgista. Farà la seva acció si vol prosseguir-la, però dintre els liberals, mentre no pugui dar una base doctrinal a una nova cleda. La seva acció contradictòria, brillant, sovint fantasiosa, peculiar sempre, però també sotmesa tothora a les decisions del propi partit.

Allò que podem dir de França i d'Anglaterra — dues democràcies ben diferenciades, tanmateix — podem fer-ho extensiu a tots els altres pobles. Fins i tot gosariem a establir una regla que semblarà paradoxal: a més personalitat, menys personalisme. Podem assegurar gairebé que la Revolució russa s'hauria produït sense Lenin, i la Txeca sense Masaryk, i el Catalanisme hauria assolit una maduresa doctrinal sense Prat de la Riba. Ens cal, però reconèixer a aquests homes — a part les diferències que ens en separen — una personalitat d'excepció. I hem de convenir tots que el triomf de la causa respectiva es deurà en una part principalíssima a cadascun d'ells. I bé: tots varen actuar dintre partits que tenien una base doctrinal i eren completament deslligats de llur persona. Estem segurs que cadascun d'aquests homes hauria considerat com un insult la proposició de donar el propi nom a un nucli polític, perquè la política pot fer-se només al voltant d'idees, per no deixar absolutament d'esser política.

* * *

Ara Espanya semblava desvinculada, per fi, d'aquesta tradició de personalisme vacu, estantís. Lerroux és desinflat — si no tingués cap més defecte, haurem de reconèixer que s'ha tornat vell políticament i personalment. Maura "senior" és mort, i el seu fill gran, que no té altra qualitat que ésser-li fill i un títol de noble, ja no farà impressió acabdillant les hosts del maurisme, totes decrèpites. La batalla civil que estem lliurant es plantejava, finalment, al voltant de partits o de grups — sobretot, al voltant de conceptes més vastos — completament apartats de cabdillatges màgics. Els partits personals, migrats i grotescos, esdevenien insignificants en una perspectiva llunyana.

Però ha sortit un home de partit — si és que encara hi compta — i ha fet declaracions que aspiren a l'epítet de sensacionals. I tot el contingut de les declaracions gira al voltant del "leit-motiv" dels homes cims, dels "hombres cumbres" — com diu la nota mateixa, amb l'adequada emfàtica insubstituible expressió castellana. I demana a aquests homes — quins? — que es posin a estudiar els afers palpitants, deixant els partits i les organitzacions al marge de llur concili.

Vet ací un retorn — no gaire falaguer per al partit que ajudà a bandejar de Catalunya les velles oligarquies personalistes — al sistema de partits personals, de partits d'un home amb el nom de l'home. I ja heu sentit parlar de partit "cambonista", amb matis totalment diferent del que percebeu a França en notar l'atmosfera de "briandisme".

No sabem si Cambó també s'ha tornat vell. Hom diria que sí, que la seva salut delicada aquests darrers temps li ha estovat una mica l'ànima. De totes maneres, és ja un senyal terrible parlar així, quan encara semblava possibilitat, ni que fos per a una tasca negativa. Voler ressuscitar la tradició personalista, inexistent en els pobles cultes, és ara la pitjor forma possible de reacció. Sobretot si aquests homes predestinats es limiten com ell a ungir-se sense formular programes, és a dir, si el restabliment de les habituds decadentistes — nefastes i superades — de la Restauració vol ésser intentat en tota la puresa.

Aquest cas no s'havia pogut preveure. Hi havia a l'extrema esquerra, en un conglomerat insurgent que ha tingut tothora els nostres afectes, una gran devoció personal pel seu cap. Volem dir per aquest ciutadà magnífic que es diu "només" Francesc Macià. Fins i tot el seu grup, en un moment de labor semiclandestina, havia optat, en certes circumstàncies, per la denominació d'"Amics de Macià" — amb una profusió que jo, inventor d'aquell nom en un minut de decisió inajornable, condemno. Però l'organització que dirigeix Francesc Macià ha tingut sempre una doctrina diàfana, per bé que molts s'entestin a ignorar-la per conveniència o covardia. No hi havia, doncs, malgrat una petita desviació comprensible dels extremistes en llur amor justíssim pel gran exiliat, cap perill de restauració personalista a Catalunya i a Espanya fins que el senyor Cambó, ingènuament, ha gosat predicar-la en públic. Macià era — és — un nom-símbol, però precisament en funció d'home de partit, d'home de programa.

Potser, però, ara tampoc no hi haurà cap perill. Després de tot, la força de Cambó i de tots els Cambons — per bona voluntat que vulguem concedir-los — es malmetrà debades en una empresa impossible. La sensibilitat política espanyola ha condemnat ja prou explícitament aquella fórmula ominosa. Ha condemnat, sobretot, els protectors oficiosos dels "personatges". Els prefereix les personalitats, simples i modestes, però veritablement eficaces.

GRANIER-BARRERA

Perpinyà.

ELS ABALORIS

La cuina

Arròs a la milanesa: Tot all massa assoleiat. Perfecte; si fos possible fer-hi passar un cap de núvol.

* * *

Un parell d'ous ferrats: La presència del mussol amb els seus ulls rodons, que ho anullen tot, que ens miren, ens miren...

* * *

Botifarra dolça: Groc de sol d'hivern sobre la platja de Sant Feliu de Guixols, em plauria d'encetar un tema local amb una senyora ben madura de la població. Una senyora d'aquelles que es fonen per la botifarra dolça.

* * *

Bacallà a la llauna: Propi per als aficionats a sucar-hi pa. Després, amb les fibres del bacallà pot intentar-se un teixit de fantasia.

* * *

Llomillo amb mongetes: Tan bé com lliguen les mongetes amb el llomillo i tan difícil com es fa la sincronització!

* * *

Ous durs: Partiu-los pel mig. La part groga és comestible. La blanca o porcellana, troba perfecta aplicació en les cases de nines com a material sanitari.

* * *

Caviar: Passa el gripau amb la cria repugnant entre les potes. Sobre llesques finíssimes de pa grillat, anem engolint aquests perdigons gelatinosos, que són els gripaus en embrió, pensant en una Rússia remota...

* * *

Conill: El de bosc, en els països de sauló, és aprofitable. El de gàbia té gust de filferro. Recordeu-vos-en.

* * *

Carn amb peres: Encara en mengen els senyors de bigoti blanc i esfilligarsat, carregat de nicotina a les puntes. Hi afegeixen una encasada per postres.

* * *

Costelles a la brasa: Queden sempre molt bucòliques. Demanen com a mínim els 200 metres sobre el nivell de la mar. En menjar-les, hom agafa un posat de pastor flautista o de muntanyès que juga l'harmònica.

* * *

Arròs de pollastre: Pretext per aprofitar un pollastre víctima d'una explosió.

* * *

Truita a la francesa: Ha d'anar a càrrec d'una senyoreta neuròtica. Es quasi segur que quedarà ben crueta de dintre.

* * *

Faves a la catalana: Riques d'olor. Irradien fluid vital d'una manera desesperada. Per culpa d'aquest esforç magnífic i desinteressat, agafen una color de desterra, d'estiva de pells sobre el moll, de cosa morta... Una mosca que s'hi posi sembla que travessi un paisatge llunar.

Les faves a la catalana han de menjar-se amb les parpelles mig closes...

CARLES SINDREU I PONÇ

1930.

HOMES I LECTURES

A Alemayna, Piscator; i aquí, què?

Acabo de llegir un llibre que, per reflex, per contrast, m'ha fet pensar en el teatre català. Aquest llibre és *El teatre polític*, d'Erwin Piscator, L'ha publicat "Cenit", una editorial d'esquerra la labor de la qual, depuradíssima, té una veritable eficàcia. L'ha traduït Salvador Vila.

Al mateix temps que jo llegia aquest llibre, Carles Soldevila escrivia a *El Sol* que de la seva obra teatral ell n'elimina tota preocupació ideològica. I aquestes paraules de Carles Soldevila — que ha escrit *Civilitzats, tantmateix*, una de les millors comèdies del modern teatre català — m'han causat una profunda, una dolorosa estranyesa. Però ¿és que hom pot escriure teatre sense una preocupació ideològica? Però ¿és que hom ha de seguir fent un teatre de societat recreativa en tarda de diumenge, un teatre per a passar l'estona?

¡Si almenys aquest teatre baix de sostre donés diners, fos un negoci! ¡Però si les sales dels teatres catalans, fora el diumenge a la tarda i alguna nit d'estrena, estan espantosament buides! ¡Si es veu que aquest teatre, escrit per a la nostra petita burgesia, per a ajudar-la a pair bé el sopar, no plau a la nostra petita burgesia! Si la nostra petita burgesia, tan catalanista, amb un sentiment tan viu i conscient de pàtria, sols va una nit al teatre aprofitant que li donen les localitats a meitat de preu. ¿Quin interès, doncs, hi ha, quina força major en seguir fent un teatre blanc, o de color de cafè amb llet, un teatre sense passions i sense idees?

Jo no sóc ni vull ésser un derrotista, però, vaja, l'actual moment del teatre català no és per a inspirar un gran optimisme. Això ho pot veure qualsevol persona que tingui dos dits de front. Això ho pot veure aquell que no tingui interès a enganyar-se ni a enganyar els altres, emparant-se en un fals patriotisme. Catalunya, plena de vitalitat, és digna d'un teatre més vital que el que té actualment. A Catalunya el teatre no tan sols s'ha encallat, sinó que està caminant enrera, com els crancs. I això no són paraules, això no són manies. Avui no s'estrenen obres de l'envergadura de *La dama enamorada, Desamor, El cor del poble, Els teixidors de Silèsia, L'ordinari Henschel, La victòria dels filisteus, Cândida, L'endemà de bodes*, etc. Avui el públic burgès, l'escàs públic burgès que va al teatre català — que hi va el diumenge a la tarda o a la nit que té les localitats més baixes de preu — no les toleraria. Diria que no està per murgues, que no li facin venir migranya, que el deixin estar tranquil, que al teatre no s'hi va a pensar, sinó a riure. Que és el que diuen, més ben dit — amb les normes del mestre Fabra — alguns intellectuals.

I no obstant, a Catalunya hi ha quelcom més que la nostra menestralia, tan fàcil a la caricatura. A Catalunya hi ha un poble, un poble que abans anava al teatre i discutia apassionadament les obres dels nostres autors i les traduïdes. Avui aquest poble — i ho comprenc perfectament — s'ha desplaçat vers els camps d'esports. Avui entorn del teatre català s'ha creat un ambient de fredor, d'indiferència.

Hi ha una Associació Obrera de Teatre, hi ha una Associació de Teatre Selecte. Són dues associacions dignes d'elogi per la seva intenció. Però no ho són, llastimosament, per la seva labor, que ha tingut ben poca força, ben poca eficàcia.

A Alemanya, Piscator — que físicament s'assembla un xic al nostre Andreu Nin: un Andreu Nin més alt i sense ulleres —, quan l'assassinat de Karl Liebknecht, labora per un teatre que "si volia tenir algun valor, no podia ésser altra cosa que un mitjà per a la lluita de classes. L'ajuden en aquesta empresa, en la qual ha treballat fins avui, i segueix treballant amb èxit creixent, Joan Heartfield, Jordi Grosz, Walter Sheksing, Ricard Hülsenbeck, Franz Lung, Raul Hausmann, Ernst Toller. Representen — en un teatre que anomenen "Tribunal", a Koenisberg — obres de Strindberg, Wedekind, Sternheim. Piscator passa a Berlín i funda — 1920-21 — el Teatre del Proletariat, Proletarisches Theater. En 1923-24, el deixa pel Teatre Central. En 1924-27, s'uneix a la Volksbühne. I en 1927 crea, per fi, el Teatre Piscator.

Abans publiquen un diari, *La fallida*, que editen Grosz i Heastfield, que esclata com una bomba en els medis artístics burgesos. *L'art per al poble* és el crit de combat de Piscator i els seus amics. — ¿Qui s'ha atrevit aquí entre nosaltres a llançar aquest crit? ¿Es que aquí no hi ha poble? — En una de les primeres actuacions Piscator representa *Els teixidors*, d'Hauptmann. Heus ací com comenta la premsa la representació:

"Durant l'acte quart hom veia en el públic més efervescència que en el mateix escenari. La gent ja no podia aguantar més el seu odi, la indignació que els havia comunicat el poeta. Semblava que d'un moment a l'altre l'odi, la indignació, havien d'esclatar com una tempesta. Com una tempesta que costà molt d'evitar. A mig acte s'aixecà una bonior que va interrompre la representació durant uns minuts, ressonant en el teatre un crit d'indignació davant la misèria humana."

¿Quina obra ha despertat semblant entusiasme en el nostre teatre? ¿Quina obra ha arrencat al nostre públic un crit semblant d'indignació?

Piscator segueix el seu camí ascendent i dóna al seu públic d'obrers — els que no treballaven tenien l'entrada franca — *La carn té el seu propi esperit*, de Wedekind, i *Llàstima d'homes*, de Strindberg. Collaboren amb Piscator, Artur Hollitscher, Ludwig Rubinec, Rodolf Leonhard, Karlheing Martin, Hermann Junker, que, en 1919, funden a Berlín el Teatre del Proletariat i estrenen *Llibertat*, de Kran. Segueixen *Els enemics*, de Grihi; *Quant temps durarà, p... justicia burgesa*, de K. A. Wittfoget; *El príncep Hagen*, d'Apson Sinclair — un autor americà que aquí no hem traduït encara —, i *El dia de Rússia*, treball collectiu dels fundadors del Teatre del Proletariat.

Amb aquests programes, amb aquesta orientació, el Teatre del Proletariat tingué sis mil socis. Amb una orientació interessant de debò, amb un programa verament interessant, ¿quants n'arribarien l'Associació Obrera del Teatre, l'Associació del Teatre Selecte?

No cal pensar-ho, no cal preguntar-ho. Aquestes coses aquí no interessen. Aquí tot marxa bé i tot és bo. Aquí ningú no té — ni la gent que intervé en teatre: actors, autors, escenògrafs, directors d'escena — la curiositat de llegir un llibre tan interessant com *El Teatre Polític*, d'Erwin Piscator.

LLUIS CAPDEVILA

Victòria - Josep Creus Selva

S. A.

LES MES ALTES QUALITATS EN TORRONS

TORRO "MOLLAR" (PATENTAT)

NOMES CLASSES EXTRES

Ens encarreguem de l'expedició de paquets per a totes les destinacions

PELAYO, 8, i totes les altres Sucursals

Voluntaris catalans 1914-18

La guerra, fàbrica d'assassins

Un cel gris. La trinxera inundada de fang, d'un fang lliscós, que per guardar l'equilibri tot caminant és precís agafar-se amb les mans als dos costats dels parapets. I la pluja, menuda com si fos de boira, augmenta encara el gris de l'horitzó. ¡I aquest horitzó quina visió més fosca comporta!... En temps de pau. En mig de les roques, prop la costa o bé al peu de la serra. L'horitzó llunyà com a tela de fons. Unes barques: veles blanques. Mar i cel es confonen. L'horitzó es torna d'un blau verdós. Més aviat verd. Horitzó d'esperança.

Dalt la serra. Els pics semblen encesos pels últims raigs de llum. L'horitzó es crema en una abraçada vermella. Horitzó d'amor... A la plana, els pagesos tornen cap al mas entremig de les garberes. Horitzó de treball.

I en aquest cruel recó del Somme, ¿què hi veieu com horitzó? Alambrades. Més lluny, cadàvers d'homes que es podreixen. Més alambrades i l'altra trinxera on espera la terrible cista de la metralladora o el matxet calat, que us penetra en el cos amb la mateixa facilitat que un ganivet en una mota de mantega. Trist horitzó. Horitzó de mort. Horitzó de crim.

¿I horitzó moral? Ah! Ningú no hi pensa. Es donen cops, s'ensorren pits amb la crossa, es mata perquè no et matin. L'instint de conservació predomina. Per la vida es perd la vida, i doncs què? Ningú no pensa si aquest que acabeu d'estendre als vostres peus és pare de família o si una mare plorarà anys i anys el seu fill perdut. Fa un segon era viu davant vostre, i ara... Ningú no ha pensat en tot això. Però més tard, un cop la calma arribi, ¡quantes nits desvetllades passarà el que ha tornat viu de l'escorxador humà!

A la tornada, en sentir el bes de la mare, ¿com no voldrà pensar en la mateixa alegria que ell ha privat a altres tantes mares?...

El pessimisme a la trinxera és fatal. Estem tots tremolant de fred en el cos i a dintre del cos. En Ramon, que és el més xerraire, no ha dit una paraula en tot el dia i els altres gairebé que tampoc. Tenim tots un dia negre. Els francesos en diuen d'això tenir el "cafard". L'escarbat. Més negre i més vil no pot ésser.

El més dolent és que els dies de pessimisme t'entra una por irresistible. Una mena de por que et fa amagar el cap al més petit soroll. Dies així sembla que tot s'ha d'ensorrar. A cada bala que passa per sobre la trinxera sembla que la mort per fi hagi d'arribar... i és quan es té més por de morir. I més ganes de viure, de sortir d'aquest infern.

Home que el dia abans s'ha exposat a les bales sense to ni so i a vegades perquè sí, per una aposta o bé per fer el fatxenda, en canvi en dies de "cafard", en dies de "negra", ajagut per terra en un recó, la port li caragola els budells i el fa gemegar llastimosament.

Dies terribles... Dies en què les armes et fan horror. En omplir la cartutxera de bales, el dring que fan té un so de mort. En posar greix a la baioneta, una fredor corre per l'esquena, com si aquella fulla d'acer penetrés per les costelles...

I sort encara si en dies com aquests el sector està tranquil. En cas d'atac o d'alerta, l'home posseït de "cafard" perd la majoria de les seves facultats defensives del seu instint de conservació. No reacciona com cal. Els seus reflexes són lents o bé no existeixen. És una presa fàcil per a l'enemic, per a la mort...

En dies així és quan el soldat reflexiona sobre la bogeria, la follia que és aquesta matança d'homes. Aleshores en la seva ment no existeixen enemics, ni alemanys, ni ningú. Aleshores tots són homes. És quan comprèn tota l'atrocitat que és la guerra. És quan comprèn que tots els seus fets dits heroics tenen un perfum de crim, una flaira d'assassinat. I és quan sent pujar dintre seu una revolta per totes les ficcions enganyoses que l'han conduït a agafar les armes. I és quan sent una força misteriosa que l'empeny a escalar la trinxera, a córrer amb els braços eixamplats vers les alambrades enemigues.

—Deixeu les armes! ¡Abracem-nos i acabem d'una vegada aquesta follia de sang!

Però el més fàcil seria que si els altres no el prenguessin per boig, pensessin que es tracta d'una maniobra astuta i premiessin amb una descàrrega el seu esclat d'amor humà.

En Ramon em mira. Segurament en aquell moment les seves reflexions s'assemblen a les meves, perquè somriu amb un aire resignat. El nostre grup de catalans no està gaire animat.

—D'això en té la culpa aquest dia gris... En Peret és més afirmatiu:

—La culpa la tenim nosaltres. ¡Ens hem posat en camises d'onze vares!

—Té raó!... ¡Ningú no ens hi demanava!...

—¿Que ens hi perillava alguna cosa, potser?

Sospir d'En Vilà:

—I pensar que d'aquí a quatre dies som Nadal...

En Ramon prova de fer brometa:

—Calla, ximple. ¡Aquest any t'hauràs estalviat la felicitació del vigilant!

En Peret hi torna amb el descobriment que, pel que es veu, ha fet avui:

—Jo voldria saber per quins cinc sous estem aquí.

—Home, tu ho deus saber!

—Jo que mai no hauria fet mal a una mosca... Jo que en el fons tinc un caràcter tan pacífic...

Si que... noi, si es descuida. Tots nosaltres tenim present el fet de la setmana passada.

Feia dos dies que les línies alemanyes eren bombardejades pels nostres artillers. Tones d'obusos havien passat sobre els nostres caps. Davant nostre només vèiem una cortina de pols, de fum, de terra aixecada. No podíem distingir res més. El bombardeig devia haver estat efectiu, car no se sentia ni es veia cap remor ni senyal de vida.

A tres quarts de tres ens feren formar al peu del parapet. Ens repartiren granades de mà, però poques d'explosives, la majoria eren fumígenes.

Ja estàvem a punt de saltar quan el caporal passà distribuint "couteaux de tranchée", una mena de ganivet de carnisser. En veure el gest de repulsió que férem En Ramon i jo, el caporal passà de llarg. Però En Peret el cridà:

—I amb mi que no hi comptes?

Val a dir que com cada vegada que hi havia d'haver gresca, la "gnole", nom argòtic que els soldats havien dat a l'"eau de vie", aiguardent francès sense gust d'anís, havia omplert els "quarts", gots de níquel, a cor què vols, cor què desitges. I En Peret, com cada vegada, n'havia abusat amb l'excusa de escalfar-se el ventrell. I tenia els ulls espurnejants de sang i una veu d'allò més ronca. I s'anava exaltant per moments.

A les tres menys segons ens feren escalar el parapet i ens anàrem acostant amb precaucions cap a les alambrades, totes destroçades pel bombardeig. A trenta metres de nosaltres queia una pluja de foc i d'acer. A les tres en punt cessà bruscament el bombardeig. Després de dos dies d'un soroll tan infernal, aquell silenci semblava una cosa rara, desconeguda. I encara els alemanys no s'havien donat compte d'aquell silenci que ja érem dintre de llur trinxera, sense haver sentit un sol dispar de fusell.

Els alemanys s'havien refugiat dintre d'abrics subterranis, dels quals el forat d'entrada és tan petit que només es pot passar d'un a un. Com aquelles coves que fan els nostres pagesos als marges per abrigar-se els dies de pluja. Amb la diferència que les que es feien al front eren més fondes.

Com que dins la trinxera — completament rebolcada i destroçada — no hi trobàrem ningú, començàrem a tirar granades fumígenes per les obertures dels abrics. I els alemanys anaven sortint enfumats i encegats al mateix temps. I a la porta els esperava sigui una baioneta que els foradava els budells o bé el revòlver d'algun oficial que els feia esclatar el cervell. I a cada porta el munt d'homes morts anava creixent.

Era una veritable matança, perquè sortien de dintre sense defensa, sense armes i mig asfixiats. Queien com a conills en aquelles caceres tan ben organitzades... Unes exclamacions d'En Peret em feren girar el cap.

En Peret havia dipositat el fusell a terra. A la mà dreta tenia el ganivet de carnisser que poca estona abans li havia donat el caporal. A cada alemany que sortia, amb els ulls inflats pels gasos fumígens i perdut el control de si mateix, En Peret els posava la mà esquerra a l'espatlla, els enfonsava el ganivet dintre el coll i els degollava com pollastres. Davant seu tenia com una muralla de cadàvers i tenia les sabates tenyides de sang.

Aquesta visió m'horroritzà. En canvi, un oficial reia de satisfacció i el felicità efusivament.

No vaig ésser sol que l'havia vist fent tan tràgic gest. Els altres amics també.

Per això que tan punt ens hagué mencionat el seu caràcter pacífic, En Ramon no es pogué aguantar:

Però, quan t'hi poses, ja en saps fer de feina!

Segurament que si no hagués estat la guerra, En Peret hauria estat un tranquil pescador i mai no se li haurien despertat instints tan sanguinaris. En Ramon continuà:

—I mireu qui són les coses. Si això ho hagussis fet en temps de pau en una cantonada, ja pots estar segur que et guillotinarien sense contemplacions. I en canvi, ara no m'estranyaria que aquell oficial et proposés per a la creu de guerra...

—¿Ara em vens amb aquestes històries? ¿Que sou angelets, vosaltres, per ventura? ¿Que no n'has mort tu més de deu, més de vint, més de trenta?...

Ens anava mirant a tots:

—I tu, Lluís, també? I tu, Antoni? I tots vosaltres?...

Prou vèiem que tenia raó. Si durant la guerra s'hagués cotitzat la vergonya, segurament que hauríem abaixat el cap. Però ¿què haviem de fer? Érem al ball i haviem de ballar.

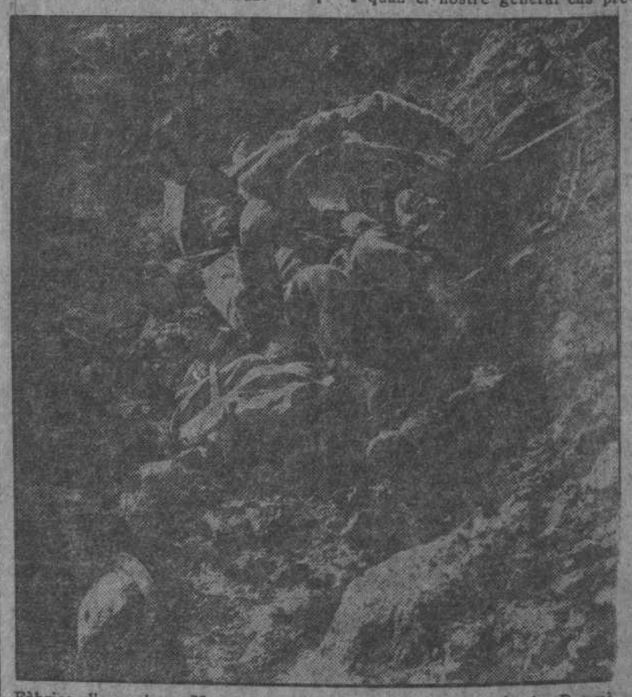
I quan el nostre general ens presentava com a exemple a les altres tropes, i deia en les allocucions:

—Heroics soldats de la Legió Estrangera... Tots alçàvem el cap orgullosament.

Herois?... i ca! Assassins!

LUCIEN

La setmana entrant: "Cuina catalana".

Fàbrica d'assassins... Homes que es maten i moren perquè sí... Perquè els governs de dos països s'han declarat la guerra

FILM & SODA

Tres menes d'estudiants

Que el just paga pel pecador ja fa una pila d'anys. Per això ocorre que, en parlar d'estudiants, en general, l'opinió sigui tan desfavorable.

La diada de Santa Llúcia, aquest any, s'havia de celebrar amb tota solemnitat i les festes en honor de les modistetes prometien ésser lluïdes com mai no ho havien estat.

Les "llucietes", amb els seus barretets de papers virolats i tota l'alegria de la seva joventut, sortirien de la Plaça de Sant Jaume, en comitiva, escortades per la guàrdia urbana i enfilant les Rambles es dirigirien a la Plaça de Catalunya, on hi hauria una audició de sardanes.

Feia molt de temps que no s'havien tocat sardanes a la Plaça de Catalunya i eren esperades amb una impaciència gairebé d'esdeveniment.

I ara ve el que és de doldre i és dolorós.

L'audició va haver d'ésser suspesa a poc més de la meitat. I no solament es va haver de suspendre, sinó que, davant els fets que es registraren, la Comissió, obligatòriament, hagué de prendre l'acord de suspendre per a l'any que ve la celebració de tots aquells actes que s'havien de celebrar a l'aire lliure.

No cal dir que això, més que no pas lamentable, és vergonyós.

Tothom dirà, i amb tota la raó, que "els estudiants n'han tingut la culpa". Perquè no foren solament les grolleries, imperdonables, que tot el matí estaven cometent amb les noies, el que va obligar el Comitè a prendre mesures, sinó d'altres motius no menys greus. Perquè sembla que d'estudiants n'hi ha, almenys, de dues menes, i aquells que es comportaren com uns perfectes brètols, sembla que es va comprovar que no parlaven en català.

Això, indubtablement, fóra en favor dels estudiants catalans. Però, perquè ho fos, havien d'haver protestat i com fos, pel mitjà que fos, evitar que els seus companys, si no de grat per força, però companys, no haguessin comès tota la tanda de bretolleries que van cometre.

Però jo he dit que d'estudiants n'hi havia de dues menes i me n'he oblidat una altra, perquè resulta que n'hi ha de tres: els que fan el brètol, els que en protesten i els que s'arronzen d'espatlles...

I, desgraciadament, els que varen protestar foren molt pocs.

Es davant de la realitat, és davant de casos com aquest que ens veiem obligats d'aferrar-nos al pessimisme més amarg. Arronçar-se d'espatlles és tant com significar-se un covard.

Tàctica femenina

Les dones segueixen o, més ben dit, seguim dues tàctiques distintes. Opinem igual que els homes i els donem la raó de tot, o bé opinem completament al revés i no fem més que contradir-los.

Jo no sé quina d'aquestes dues tàctiques dóna més bon resultat i, per tant, quina és la millor; perquè si no m'agrada l'una tampoc no m'agrada l'altra.

Sentint parlar de Greta Garbo és quan he pogut comprovar el que dic. I, comprovant-ho, és que m'he adonat que l'estrella sueca no solament té totes les simpaties dels homes, sinó que té també totes les de les recent casades.

La majoria de les dones —i això s'ha dit milers de vegades, no poden veure Greta Garbo i en diuen una colla de fàstics i l'obsequien amb un sens fi de penjaments.

Fixeu-vos que totes aquestes dones oscil·len entre solteres i solterones i casades que duen més de set anys de matrimoni. I és curiós, però les casades de poc li tenen una mena de veneració.

De Greta Garbo s'han arribat a dir tantíssimes coses i tan complicades, que no seria pas massa bonic repetir-les.

Els homes han volgut considerar l'antipatia instintiva de les dones en un sentit molt favorable per a l'artista.

I tanmateix potser no s'equivoquen; potser en el fons aquesta antipatia és produïda per una mica d'enveja.

Però vaig a dir una cosa: ¿Per què els homes senten aquesta aversió pel nostre John Gilbert? ¿I per què són els recent-casats els que hi transigeixen menys? Està clar que, les dones, també creiem que l'antipatia dels homes vers el nostre ídol no és res més que gelosia.

De John Gilbert també se n'han dit de totes menes, i fins d'unes menes que posarien la pell de gallina a les meves ilustres amigues les dames de la cotilla i les polacres.

Dels divuit pèls del bigoti de John Gilbert se n'han dit tantes infàmies com de la pell feta de "Quesitos Gervais" de la Greta Garbo.

I és que els homes, qui més qui menys, tots se senten a estones una mica homes de les cavernes i els agradaria manar i fer creure la dona a cops d'estaca i de tant en tant estirar-la per la cabellera.

Vull dir amb això que l'entusiasme de les recent casades per la Greta Garbo és un truc per a enganyar el marit i tenir-lo content fent-li creure que comparteixen les seves mateixes opinions. Es una tàctica que s'acostuma a usar molt els primers anys de matrimoni. Després s'usa l'altra, la de dur la contrària.

I jo en cap cas no us n'aconsellaria cap de les dues. Més aviat us recomanaria que les alternéssiu, perquè l'home és un animal de costums i us pot molt ben passar com amb segons quins medicaments, que el cos s'hi acostuma i no fan cap efecte.

ROSA MARIA ARQUIMBAU

Pietat cristiana...

Llegim a "Diario de Barcelona", en un article comentant els darrers successos:

"Hemos leído que unas señoras compasivas andan mendigando la generosidad del indulto para los culpables. Ello, en el fondo, es una coacción — tan piadosa como se quiera; pero coacción — que se pretende ejercer sobre el Poder público. Tiempo habrá para la misericordia, pero entendemos que al punto que llegaron las cosas, es ahora el tiempo de la justicia. La justicia es también caridad en cuanto su ejemplaridad se encamine a preservar a otros de la aberración que se ha castigado en algunos. Aquí puede, en efecto, aplicarse la tan conocida y siempre oportuna frase del diputado francés que se oponía a la supresión de la pena de muerte, exclamando: "Que empiecen por suprimirla los asesinos". Y bien sabe Dios que lamentamos el que tenga que llegarse a tales extremos."

actuació ciutadana

* Ahir a la tarda, la nostra amiga i col·laboradora senyoreta Carme Espinosa de los Monteros donà una interessantíssima conferència a la sala d'actes del "G. E. Joventut Catalana", del carrer de Floridablanca, sobre el tema "Actuació de la dona en els nostres temps".

Aquest acte — que aconseguí un èxit remarcable — és el primer dels que organitza la "Secció Feminal" de l'entitat, de novíssima creació i vastes possibilitats per la ciutadania femenina de Catalunya.

CARTA DE MADRID

NOVA FASE DEL CONSTITUCIONALISME

L'àpat del Ritz : Els rames de Burgos Mazo Sánchez Guerra, patètic : Un "ultimàtum"

He de passar per alt, necessàriament, tots els esdeveniments d'aquests dies. Vaig a cenyir-me, doncs, al mentider polític, encara que el tema no m'atregui gens pel meu caràcter de comentarista de l'actualitat.

Els lectors de LA RAMBLA DE CATALUNYA no desconeixen sens dubte, per la Premsa diària, la reunió política que després dels successos d'aquests dies s'ha celebrat al Ritz. Van assistir-hi els senyors José Sánchez Guerra, Melquíades Alvarez, Miguel Villanueva, Francisco Bergamín i Burgos Mazo. El senyor Burgos Mazo, ric propietari, va convidar a sopar els seus amics. Els que el concixen saben que aquest ex-ministre liberal és molt aficionat a aquesta classe d'invitacions. Com que, de més a més de polític, és dramaturg, acostuma a convidar a sopar la gent per llegir-los algun drama que mai no arriba a estrenar-se. No sé si aquesta vegada els haurà llegit alguna cosa, però del que responc és que el sopar resultà altament dramàtic. El senyor José Sánchez Guerra, que a l'oposició és un sensitiu, sembla que observava una actitud veritablement política. A la fi s'hagué de declarar partidari de consultar la sobirania nacional per mitjà d'unes Corts Constituents. Ni a ell ni al senyor Villanueva no els satisfà ja, sembla, la Constitució del 76, a la qual no hem arribat tan sols després de la caiguda de la dictadura.

Del senyor Miguel Villanueva ja sabíem que, desfeta la combinació Alba, no es resignava a la tornada a la normalitat per mitjà d'unes eleccions generals. Des del moment que el comte de Romanones i el marquès d'Alhucemas transigien en aquest punt amb el Govern Berenguer, el senyor Miguel Villanueva es considerà deslligat del compromís de Biarritz. Ara ja no li importen les eleccions municipals i provincials, sinó que considera imprescindible la convocatòria de Constituents. I Bergamín, igual. De don Melquíades Alvarez ja no cal parlar-ne. Des del primer moment s'ha mostrat partidari d'unes Corts extraordinàries per a liquidar totes les responsabilitats de la dictadura i donar al país la fórmula de Govern que s'imposi ell mateix amb el sufragi universal. Es clar que ningú que pensi en política pel seu compte pot acceptar la teoria que el sufragi arribi a representar la veritable sobirania nacional.

Els constitucionalistes aparenten creure-ho amb l'esperança que la política espanyola desemboqui a la normalitat sense acudir a la revolució.

Els que es diuen ben assabentats sobre el projecte d'aquestes personalitats polítiques asseguren que la seva actuació va a ésser molt ràpida i que estan disposats a no transigir amb cap solució que no sigui concretament aquesta. Faran arribar el seu propòsit a les altures del Poder, i si en elles s'apreciés la situació com l'aprecien els constitucionalistes, aleshores els senyors Sánchez Guerra, Melquíades Alvarez, Miguel Villanueva, Francisco Bergamín i Manuel Burgos Mazo es declararien republicans. Decisió important, no per la quantitat de força electoral efectiva que puguin sumar aquests elements que a excepció de don Melquíades Alvarez podem classificar entre els de l'antic règim, sinó pel prestigi personal dels reunits, que en mig de la podridura moral que caracteritzà els polítics del vell règim, ostenten qualitats innegables de dignitat i d'ètica política.

Si les aigües tornen a la seva mare i el bassal polític recobra la seva tranquil·litat, és possible que les granotes ja no acudin a Júpiter, sinó que es decideixin a consultar-se entre elles mateixes sobre la forma de Govern que més els convé.

JOSÉ DIAZ FERNANDEZ
Madrid.

La producció de discos és en aquest mes de desembre en el seu punt culminant. Anomenant-los solament, ja faríem una llista impressionant, en la qual tots els gustos hi trobarien la música preferida.

Una obra, però, pren més relleu que les altres: *L'arlesiana*, de Georges Bizet, enregistrada aquest cop per l'Orquestra de l'Associació Artística dels Concerts Colonne, de París, sota la direcció de Gabriel Pierné.

Aquest enregistrament és l'últim aparegut d'una sèrie brillant per a títol d'informació em plau deixar escrit en aquesta crònica:

La casa Regal, amb l'Orquestra Simfònica de París.

Polydor, amb la Filharmònica de Berlín.

"La Voz de su Amo", amb l'Orquestra de l'Opera del Covent Garden, de Londres, i últimament amb la Simfònica de Filadèlfia. N'hi ha seguralment d'altres, però de menys importància.

L'arlesiana, considerant-la com una obra de música pura, és evident que preferiríem l'enregistrament Polydor, amb aquella abundància orchestral de la Filharmònica de Berlín. Fins ens quedaríem amb la fantasista interpretació de Leopold Stokowsky, que arriba a desfigurar un moment del *Preludi* amb tanta gràcia, que Bizet, ell mateix, hauria seguralment aprovat l'audàcia del fogós director de Filadèlfia.

Però *L'arlesiana* no és una obra de música pura. L'acció, la vida dels personatges, es barreja a la música, i no fóra possible parlar de l'obra de Bizet sense parlar també del drama d'Alfons Daudet. Aquest és prou conegut a Catalunya, gràcies a la traducció del rossellonès Gustau Violet. Fins i tot, la traducció catalana sembla millor que l'original escrit en francès, més lluny del provençal—amb el qual l'ambient del drama es descabdella—que del català.

La música de *L'arlesiana* és com una illustració sonora del poema dramàtic. Cada fragment orchestral vol dir quelcom de literari, que al teatre es transforma en vida i emoció.

Aquest últim enregistrament de la casa Odeon és més complet que els altres. Quatre discos de 30 cm. són plens d'aquesta música dramàtica, pastoral i construïda en fórma de "suite", però que podria fer-se'n una simfonia el classicisme de la qual ningú podria discutir. Odeon ha presentat aquesta obra amb un ordre molt encertat: Preludi, Pastoral. Intermedi. Adagio. Minuet. Farandola. Aquests títols, canviats pels que tècnicament porten les simfonies, i ens trobaríem davant d'una obra que resum Beethoven, Mozart fins a Cèsar Franck.

L'enregistrament confiat a l'Orchestra dels Concerts Colonne i dirigit per Gabriel Pierné, no podia ésser altra cosa que excel·lent i ben mesurat al punt de vista ritme i sonoritat. L'eminent director francès posseeix aquesta Bizet feia amb el folk-lore la base de la seva producció. Aquesta cançó popular és tractada en el preludi de la obra, per a ésser una de les més sovint executades als concerts parisencs. Per altra part el Teatre Odeon la representa un cop cada setmana durant els quatre o cinc mesos de l'hivern, i sempre amb la sala plena. *L'Arlesiana*, que fou venuda per Bizet en èpoques de misèria, ha donat una fortuna als compradors — volia dir explotadors — del genial autor de *Carmen*.

¿Qui no coneix aquella cèlebre *Marxa dels Reis*, que els uns pretenen cançó popular provençal, i els altres cançó popular de Turenne, amb el títol de *Monsieur de Turenne*? Es el mateix que sigui d'un lloc que de l'altre, puix que el que interessa és saber que manera més brillant i senzilla. La modulació en to major, que arriba com un optimisme, trenca la monotonia per a poder continuar el preludi fins a la fi i no perdre ni un moment l'alt interès que des del començament ha despertat. El mateix tema és tractat a la Farandola — dansa nacional provençal — que amb un contrapunt ajustadíssim, dóna la impressió que les dues melodies han estat creades per a anar juntes. L'Adagio és segurament el millor fragment de l'obra. Jo no puc escoltar-ne la música sense sentir-hi les paraules greus que el pastor Baltasar diu a la velleta Madame Renaude després de cinquanta anys de no haver-se vist. Cinquanta anys que han fet un pont immens entre aquell temps en què s'estimaven en el silenci de la terra on Mistral i aquell altre que hagia omplert llurs testes de cabells blancs i llurs cossos de nofres.

L'arlesiana és una immensa simfonia que posada al teatre resulta el model d'un camí que ningú no ha seguit, malgrat de l'èxit que l'obra de Daudet i de Bizet ha obtingut arreu del món.

Ara que a Catalunya torna a parlar-se de teatre líric català, em sembla que seria molt saludable per al nostre teatre i per a la nostra música, de donar un cop d'ull a *L'arlesiana* i treure'n la corresponent lliçó.

Encara un altre cop, la música mecànica hauria estat un mitjà de control per als homes i les coses.

JOSEP FONTBERNAT

Discos Odeon.—"L'arlesiana": 1:29027-028-029-030.

La Voz de su Amo. — "L'arlesiana": A. B. 603-604-605.

Polydor. — "L'arlesiana": 66703-704-799-800-801.

Regal. — "L'arlesiana": J. 6293-94-95-R. S. 749.

set dies set nits

NOTES DE LA SETMANA

A la porta de la Casa Gran. Dos urbans parlen.

—Sembla que la cosa està que bufa.

—No t'ho creguis.

—Et dic que sí. Tinc les meves raons.

—Jo també tinc les meves, i et dic que no.

—Com et sembli, però la cosa està que bufa.

—Sempre seràs un alarmista! Que no ho veus que encara no han portat el bidet per al senyor alcalde?

* * *

Jaca, avions, rumors, censura...

El senyor Pich baixa de casa seva i, en ésser a l'entrada, crida el porter:

—Si ve algú a demanar per mi, li diu que sóc republicà!

L'endemà.

El senyor Pich torna a baixar l'escala i torna a cridar el porter:

—D'allò d'ahir, res, sap?

* * *

Dijous, dia 11. El comte de Güell rep un telegrama de Madrid que diu així: Cambó encargado de formar Gobierno, contamos con usted por una cartera. *Signat* Nadal.

El comte de Güell va a trobar el governador, amb el telegrama als dits.

—Miri que he rebut.

—Es estrany; jo no en sabia res...

—Sí, és estrany, però la cosa és seriosa. Jo, naturalment, estic disposat a sacrificar-me...

—Em vol creure a mi? No es precipiti.

—Li dic que estic posat a sacrificar-me. Per tant, accepto.

—Es una bona idea, però em sembla que, mentrestant, no estaria malament d'informar-se millor...

—El pessigolleig patriòtic se m'emporta. No tinc temps, però, d'agafar l'exprés de Madrid. A més, no li sembla que no estaria bé d'abandonar la ciutat en uns moments de tant compromís?

—Amb això, té raó.

El comte de Güell decideix enviar un telegrama a Madrid: Acepto. Pueden disponer de mi persona.

Unes hores més tard, rep la resposta: No sé de què me habla. Nadal.

El més bonic d'aquesta història és que és absolutament autèntica.

* * *

Pocs dies després d'haver caigut el Directori, el senyor Cambó va fer una entrada sensacional a Madrid. Serà Govern? No en serà?

Resultat. El senyor Cambó es troba respectivament malalt i ha de fugir cuita-corrents a posar-se entre les mans d'un especialista de Londres.

Vuit mesos més tard. El senyor Cambó ja està bo i fa una entrada sensacional a Barcelona. Prudència, discreció, mutisme. El senyor Cambó no rep, no parla. Què passarà?

Per les escletxes del 30 de la Via Laietana s'escapen algunes intimitats... El senyor Cambó porta unes notes... Tot un programa de govern... Quan entri a Madrid farà forrolla...

Finalment! El senyor Cambó es llença al carrer i es disposa a agafar l'exprés de Madrid. Però, al mateix temps, arriben els incidents de l'enterrament de les víctimes de la casa ensorrada. Morts i ferits i vaga general a Madrid i a Barcelona.

El senyor Cambó està de desgràcia. S'ha de tornar a embutxacar les notes.

Passen unes setmanes. El senyor Cambó judica que ha arribat la seva hora. Agafa En Nadal, i cap a Madrid falta gent. Tot marxa com una seda. Primera nota... Segona nota... Tercera, quarta, cinquena... Una mica de paciència, i ja hi som! Només en falten onze...

Però...

Revolució a Jaca, insurrecció a Madrid, estat de guerra a tot Espanya, morts, ferits...

* * *

Esperem amb veritable horror la pròxima aparició del senyor Cambó en el camp de la política espanyola.

JOSEP MARIA PLANES

Xampany RIGO'

Caves Sant Sadurní d'Anoia

Casa fundada l'any 1900

DIPOSIT CASANOVA, 110 Telèfon 70473 BARCELONA

Restaurant Catalunya Plaça Catalunya, 4-Barcelona

Recomana a la seva distingida clientela i al públic en general, la insuperable

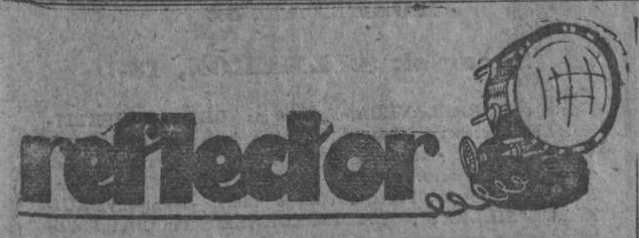
SOPA DELS PESCADORS - Plat creació de la casa

ES NECESSITA un noi per recados i un meritori avançat. Dirigir-se per escrit, indicant edat i referències, a l'Apartat de Correus numero 995. — Barcelona.

Ciutadà:

Si no hi intervens, 69 funcionaris usurparan el lloc de 600 infants.

reflector

A la nostra ciutat es publica un calendari que edita la "Lliga del bon mot", i en una de les fulles de l'edició d'enguany hi ha una mena d'acudit que ve a dir:

—Aquell home renegarà massa català.

L'acudit, no cal dir-ho, és de molt mal gust. No és d'estranyar, però, perquè és marca de la casa.

Ens ha sorprès, però, el darrer article d'En Gaziel, el culte escriptor i co-director de "La Vanguardia", el qual ha descendit al mateix nivell que l'autor del desgraciat calendari. Parla d'un seu viatge a l'estranger, i explicant la tornada diu:

"Oigo una terrible blasfemia. Ya sé, por fin, donde estamos. Hemos entrado en Cataluña."

Sense comentaris.

El diumenge passat va tenir lloc a Caldes de Montbui un homenatge al gran Manolo Hugué. Al banquet del matí hi havia mig Barcelona. Al concert de la tarda els cent homes d'En Fontbernat treien foc pels queixals i cantaven totes les cançons com si haguessin cantat Marselleses d'aquells temps heroics.

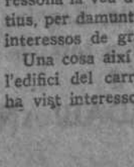
Manolo Hugué està quasi completament guarit del reumatisme, gràcies a les aigües calentes de Caldes de Montbui. També Manolo Hugué vol deixar en aquesta vila, afavorida per l'infern, una escultura d'aquelles que no es moren mai. Es tracta de posar una Verge al portal de l'església. Sembla que el senyor rector del poble troba que Manolo renega molt.

Sembla també que Miquel Angel renegava com un oriol, i no per això va deixar de fer la Capella Sixtina.

El temps de les castanyes passat, heus ací l'època dels torrons i de les neules. I com en aquella cèlebre cançó que diu: "volverán las oscuras golondrinas", nosaltres també esperem dies millors, el temps que porta fiors i fruites i sobretot una bona collita de vi i que les castanyes de l'any que ve ens les poguem menjar abans que siguin cremades.

Hi ha qui de tot en fa qüestions polítiques, afers de partit, potser perquè li falta prou grandesa d'ànima per posar-se, en un moment donat, i quan ressona la veu dels interessos col·lectius, per damunt les limitacions i els interessos de grup.

Una cosa així passa amb l'afer de l'edifici del carrer de Lleida. Algú ha vist interessos polítics en la defensa que alguns elements del Consistori han fet de l'edifici com a grup escolar.

Quan convé, fins de l'imperatiu civil de l'educació dels infants se'n diu política! l'anmateix, és de creure que molt aviat tota la ciutat de Barcelona — unànimement — demostrarà a aquests senyors que si hi ha alguna política és la seva particular, i cap més.

Davant de certs esdeveniments, és evident que LA RAMBLA hauria de parlar i d'orientar els seus lectors.

Es evident, però ara com ara també són evidents altres coses...

Hi ha un paternalisme tan... tan excessiu, que, ara, en el moment de tirar aquest número, hi ha dos... "mecànics" que vigilen curosament la rotativa i la qualitat dels exemplars que en surten.

Davant d'això, esperem que els nostres lectors ens faran càrrec i ens excusaran. Per ara, doncs, valdrà més callar. "Bien rira qui rira le dernier".

Hem rebut la visita d'una comissió de funcionaris de la Banca Magí Valls, actualment en fallida, que han vingut a exposar-nos la trista situació en què han quedat a causa d'haver estat acomiadats en el dia d'ahir per uns senyors representants del jutjat que instrueix la fallida en qüestió.

Es queixen els nostres comunicants d'haver estat acomiadats en forma que no els han satisfet les mensualitats que els corresponen. Tampoc, ens diuen, els ha estat pagada la indemnització que per acomiadament els corresponia, així com unes diferències de sou corresponents a les noves bases aprovades per a la Banca, els quals drets els havien estat reconeguts darrerament pel Comitè Paritari de Banca.

Recomanem a qui correspongui que es tingui en compte la desgraciadíssima situació de tan modestos funcionaris, que queden ara sense protecció, i que es realitzi una depuració dels fets amb tota exactitud, car sembla que, segons els nostres visitants, s'han atès necessitats menys urgents que la del pagament dels sous del personal.

La reina de les modistetes ja ha començat a rebre presents. Li han ofert unes sabates que fins és llàstima que s'embrutin.

Però el més important és una col·lecció de novelles de Josep Maria Folch i Torres, perquè la nostra reina es faci una cultura sana i moral.

A veure si amb el temps li donaran "Per la concòrdia", de Francesc Cambó...

Cada sessió de l'Ajuntament de Sant Cugat, i especialment els plens, són esperats pel públic com una comèdia. Ocorre que quasi sempre acaba en drama. Dissabte, després d'ésser censurada unànimement pel ple la gestió del senyor batlle, en fer-li avinent un regidor la poca satisfacció del Consistori pels comentaris que tant la premsa local com les cròniques que setmanalment inscreixen els periòdics barcelonins, fan referents a la seva gestió, el senyor batlle contestà que a ell no li interessava el que poguessin escriure els representants de la premsa, i que ni menys la llegia. No content amb aquesta asseveració — que és el tema de totes les converses —, referint-se al que d'ell pogueren dir-ne, es despenjà amb la següent quarteta:

"Muchos necios me critican,
aunque de ellos no hago caso;
pues como al aire edifican,
sabrán su propio fracaso."

Tot això està molt bé, senyor alcalde de Sant Cugat, però pensi que els periodistes li poden fer una quarteta a vostè, a base de "anteriorment" i "ciment", que no sabem si li farà gaire gràcia...

CATALANS:

L'edició catalana del llibre d'Enric Blanco encara no ha sortit.

D'ací a pocs dies serà posada a la venda.

La rifa de Madrid

AMB PERMIS DE LA CENSURA

Premiat amb 15.000 000
24630—València

Premiat amb 6.000.000
16626—Madrid València

Premiat amb 3.000.000
21707—Barcelona

Premiat amb 1.000.000
20151—Madrid

Premiat amb 500.000
29780—Madrid

Premiat amb 250.000
3628—Barcelona-Granada

Premiat amb 150.000
12867—Madrid

Premiats amb 100.000
23786—Saragossa - Madrid
11462—Barcelona-Madrid

Premiats amb 75.000
18172—Madrid-Las Palmas
2236—Lleida - Cartagena

Premiats amb 60.000
12743—Barcelona-Alcoi
6277—Madrid - Aguilas
13904—Barcelona-Madrid

Premiats amb 50.000
2234—Càdiz - Cartagena
25199—Barcelona
13560—Madrid

LAVADOS CARDONA VERGARA 1

Premiats amb 25.000
19288—Barcelona
3684—Madrid
22393—Madrid - Huelva
11100—Santander - Madrid
27153—Madrid - Sevilla
29163—Barcelona - Sevilla
20710—Salamanca
9642—Barcelona-Madrid
33986—Madrid
17353—València
14463—Sevilla - Alacant
12933

DESENA

011 025 043 121 124 140 151 199 203 213 229 267 350 360 374 384 465 538 569 572 612 639 682 687 715 752 805 819 864 868 874 899 924 967 989 996

MIL

019 046 066 124 153 208 229 244 297 331 350 364 374 415 463 488 533 595 644 667 695 697 699 720 741 774 786 847 861 870 876 892 956

DOS MIL

040 128 162 165 235 238 323 337 345 417 453 529 535 543 551 663 702 711 734 765 770 862 889 942 946 948

TRES MIL

044 061 142 194 217 232 256 273 333 377 443 448 502 503 508 510 521 567 579 600 655 657 670 747 767 773 776 789 807 821 903 953 988 991

Demaneu arreu
XAMPANY
DE CAVA
Gelamà

QUATRE MIL

033 048 077 088 196 223 274 278 337 351 392 428 433 438 441 474 477 484 495 520 529 538 554 573 601 648 806 812 856 868 875 879

CINC MIL

000 025 154 171 211 245 268 27(292 384 486 417 431 434 454 456 468 478 525 565 691 740 753 764 777 797 979

SIS MIL

034 064 123 133 142 318 339 414 448 519 520 585 596 607 612 654 677 696 760 783 89(902 936 948 993

SET MIL

065 063 074 076 175 234 241 255 306 335 338 388 444 455 477 485 491 535 709 749 758 821 824 831 839

VUIT MIL

009 040 080 165 173 232 257 263 313 326 511 516 532 545 588 633 675 710 713 719 726 788 816 820 831 834 841 850 895 898 909 966

NOU MIL

018 044 189 268 320 379 384 442 497 508 541 549 553 554 620 680 739 769 783 865 916 970

DEU MIL

056 063 080 097 111 132 165 213 301 318 448 453 653 698 794 879 922 961

ONZE MIL

063 074 105 113 139 195 226 273 349 352 394 406 413 424 438 461 511 539 563 588 606 644 659 685 713 766 791 807 809 866 869 877 878 919 947 992

DOTZE MIL

004 020 132 174 223 232 256 302 328 366 372 341 398 403 559 592 596 603 659 668 715 722 731 750 791 838 860 914 943 993

TRETZE MIL

045 067 125 155 156 243 245 255 300 325 338 389 403 500 525 531 537 580 738 825 887 954 997

CATORZE MIL

015 037 079 083 175 793 202 210 222 226 233 261 267 277 301 306 352 359 360 392 407 467 489 577 596 653 745 750 809 879

QUINZE MIL

143 156 162 206 235 278 303 328 352 372 385 399 427 461 473 503 544 585 597 618 657 658 673 757 779 870 925 947

Demaneu arreu
XAMPANY
DE CAVA
Gelamà

NEUMATICS
?
Service - Station
S. A.
ARAGO, 270 - 272
I PASSEIG DE GRACIA, 45
Telèfon 11550

"DISCOS"

Serà una revista mensual, luxosament presentada, que us interessarà i us posarà al corrent de les principals novetats de la música mecànica

Els establiments més importants de venda de discos i aparells gramofònics la lliuraran GRATUITAMENT als seus clients

El primer número sortirà el dia 29 d'aquest mes.

TEATRES

Teatre Català Romea

Companyia VILA - DAVI

Avui, nit, i totes les nits: l'èxit:

El gest de XANG-HAI

Dijous, diada de Nadal. Tarda i nit: el meravellós espectacle:

Els Pastorets a Betlem

TEATRE NOU

Companyia SAUS DE CABALLE

Nit, a les 10:
JUEGOS MALABARES
per Gubert, García, Segura, i l'èxit
En tierra extraña
per l'eminent tiple V. Racionero i el divo J. Rosich.
— Demà, tarda —
Gran Vermut Popular
MOLINOS DE VIENTO
— I —
EL PAJARO AZUL
Nit, a les 10:
EL POBRE VALBUENA
— I —
EN TIERRA EXTRAÑA
— Dimecres, tarda —
Estrena de l'aiguafort líric
LA VIRGEN DEL BAR

Teatre Català Novetats

— Avui, a les 10 —
CARLES I FLORENTINA
i estrena de la divertida comèdia de Carles Soldevila
LA CREACIO D'ADAM
— Demà, tarda —
QUI L'HA VIST I QUI EL VEU
3 actes de gran còmica
Nit
"PENYA CATALANA"
LA CREACIO D'ADAM

SETZE MIL

008 021 049 064 075 084 090 100 105 117 119 144 183 233 261 264 301 324 347 372 379 382 383 409 463 515 563 564 626 676 685 716 723 750 754 858 916 926

DISSET MIL

016 096 177 213 308 309 392 404 457 461 523 533 559 607 630 757 760 777 788 813 839 842 875 888 900 902 915 935 987 991

DIVUIT MIL

029 034 046 075 092 137 167 191 292 327 361 478 503 505 576 587 614 703 744 768 781 897 911 926 951 969 986

DINOU MIL

042 050 070 149 170 193 349 351 365 378 391 535 568 632 640 714 727 737 758 772 783 790 798 800 920

MOBLES URRUTIA
DORMITORIS, MENJADORS
REBEDORS
PISOS COMPLETS
des de 1.000 PTES.
Facilitats de pagament a preus al comptat
CARME, 14
(tocant a les Rambles)

GENERES DE PUNT

D. H.

felicita les Pasqües de Nadal i de Cap-d'Any i dóna les gràcies al públic de Barcelona pel favorable acolliment que ha dispensat al seu primer establiment de venda al detall del carrer de

SALMERON, NUM. 50

No oblideu que en aquesta casa trobareu els millors articles propis per a presents d'aquestes festes, a preus desconeguts

DIBUIXOS I MODELS EXCLUSIUS

FABRICA DE MITGES
— CASA FUNDADA EN 1886 - BARCELONA —

VINT MIL

001 021 063 069 183 186 192 203 215 219 224 385 392 403 475 497 503 557 558 572 596 626 636 701 705 758 804 813 890 901 927 934 997

VINT-I-UN MIL

000 060 101 149 150 155 163 210 230 244 273 279 307 338 354 360 390 405 495 539 558 595 621 626 663 705 755 780 800 864 899 907 951

VINT-I-DOS MIL

085 103 112 116 118 190 204 213 232 292 327 350 396 415 445 531 556 600 660 726 730 757 769 776 808 858 884 889 902 940 945 952 989

VINT-I-TRES MIL

011 021 070 133 143 154 215 231 304 312 325 336 366 401 431 517 518 583 605 625 626 655 690 710 725 764 777 830 831 899 930 942 947 956 957

XAMPANY
Ayala & C.°
Chateau d'Ay (France)

VINT-I-QUATRE MIL

065 176 185 198 200 247 250 344 371 382 390 394 498 520 544 565 578 613 635 694 713 763 828

VINT-I-CINC MIL

078 159 195 205 224 278 305 306 307 363 367 370 389 429 451 460 464 481 559 579 581 677 745 147 755 872 875 885 893 913 922

VINT-I-SIS MIL

006 010 020 023 037 076 079 081 083 093 168 190 200 279 304 347 382 389 411 427 446 447 448 454 456 461 470 479 534 558 582 620 630 660 666 804 866 875 880 883 898 960

VINT-I-SET MIL

013 029 115 129 137 264 280 301 383 404 422 460 490 498 586 596 614 634 659 739 758 774 786 793 820 866 963 970

VINT-I-VUIT MIL

022 042 103 157 161 209 229 290 307 312 331 396 397 403 529 539 604 612 658 831 913 969

VINT-I-NOU MIL

002 006 009 012 051 070 084 094 137 174 188 191 206 226 235 259 267 302 320 344 414 424 447 470 501 505 540 555 608 662 676 704 806 826 851 962 973 984

TRENTA MIL

013 049 104 170 189 238 273 349 457 593 609 612 672 676 697 703 711 725 726 745 797 810 832 840 854 865 892 906 963

TRENTA-UN MIL

003 019 020 044 054 062 075 086 094 126 170 227 250 255 256 285 292 308 337 347 359 415 449 472 478 495 526 532 598 602 648 662 696 758 773 778 850 856 944 947 857

TRENTA-DOS MIL

010 018 020 027 048 052 070 084 111 140 144 162 169 173 245 247 254 285 322 345 361 393 394 451 464 500 508 516 526 561 652 666 685 728 745 788 844 940 949 995

TRENTA-TRES MIL

014 051 059 063 079 091 129 134 166 187 211 228 302 309 326 343 365 390 424 437 442 448 483 523 539 568 586 590 607 636 675 694 694 734 785 803 907 910 945 959 971

TRENTA-QUATRE MIL

013 026 032 036 069 073 139 230 252 265 278 294 303 381 020 439 485 514 527 537 551 590 695 703 709 847 850 885 887 942 974

XAMPANY
Ayala & C.°
Chateau d'Ay (France)

MOMOTOMBO
CAFES TORRATS
Oficines i magatzem:
HOMERO, 56
SANT GERVASI
TELEFON 71964

Fortuny, S. A.
Epicerie Française
HOSPITAL, 32
Sucursal: SALMERON, 133

Mantega TORRELAVEGA, Formatgets GERVAIS, PETIT-SUISSES, recepció diària.—Llonganissa de la nostra fàbrica de Vic.—Saucisson i patés foie-gras "MARIE", Terrines FISCHER, d'Estrasburg.—Marrons glacés.—Caviar de Rússia.—Salmó fumat Keppers, Haddocks, Filets d'Harengs saurs.—Xampany RUINART "SILLERY", "LA MARECHALE", Vin Brut i d'altres marques estrangeres acreditades.—Caves MONT-FERRANT (Méthode Champenoise) Brut, 8 Ptes.—Cuvée Spéciale, 7 Ptes. Extra Dry—Demi-sec—Doux, 6 Ptes.—Carte Bleue, 5'50 Ptes. Licors de la GRANDE CHARTREUSE jaune et verte.—Conyac NAPOLEON 80 anys.—Vins d'Itàlia, Rin, Bordeus i Borgonya.—Vins de Xereç i Màlaga de les primeres marques. Volaille de Tolosa, Faisans de Fontainebleau.—Torrons especials. Expedició de paquets postals a províncies i estranger.

SECCIÓ DE PERFUMERIA.—Rambla del Prat, 1.—Presentem per a les festes de Nadal, Any Nou i Reis un extensíssim assortit d'ESTOIGS de perfumeria de marca de totes les grandàries i preus. Propis per a PRESENTS.

BANCA DEL MOBLE

Mobles elegants i sòlidament construïts, a preus sumament econòmics :: Gran varietat en els estils: Modern, Jacobeau, Chipendale, Renaixement, etc. :: Vendes al comptat i facilitats de pagament. Unica casa a tot Espanya que publica mensualment una Gaseta amb làmines distintes de moblatge, la qual enviem gratuitament a tots els nostres clients i demandants

VISITEU ELS NOSTRES APARADORS

RONDA DE SANT ANTONI, 35 — CASANOVA, 1 i 3 — FLORIDABLANCA, 154 i 156